АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ
Допълнително споразумение №РД50-146 /14.10.2021

Приложение № 3 към чл. 14, ал. 1
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 38 от 2016 г., в сила от 20.05.2016 г.)

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

(ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ)

шрифт Times New Roman 12, междуредие 1,15

1. Описание на МИГ:

(не повече от 3 страници)

1.1. Данни за общини и населени места, които попадат в територията на МИГ:

- списък на общините, обхванати от МИГ;	Община Айтос
- списък на населените места, обхванати от МИГ;	Територията на МИГ „Айтос” обхваща всички населени места и съвпада изцяло с територията на Община Айтос: **гр. Айтос,** с. Дрянковец, с. Зетьово, с. Карагеоргиево, с. Карановo, с. Лясково, с. Малка поляна, с. Мъглен, с. Пещерско, с. Пирне, с. Поляново, с. Раклиново, с. Съдиево, с. Тополица,с. Черна могила, с. Черноград, с. Чукарка.
- брой жители на териториите, обхванати от МИГ.	Броя на жителите на територията на МИГ „Айтос” е **28 327** души **по данни на НСИ** към 31.12.2014 г. По окончателни данни на НСИ от последното преброяване на населението по местоживеене, пол и възраст от февруари 2011 г. - 28 687 хил. души

1.2. Карта на територията:

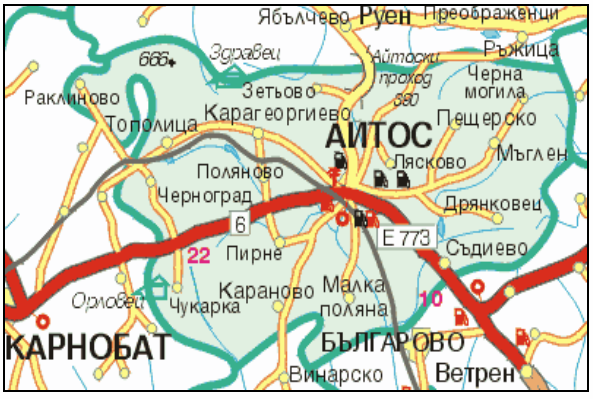

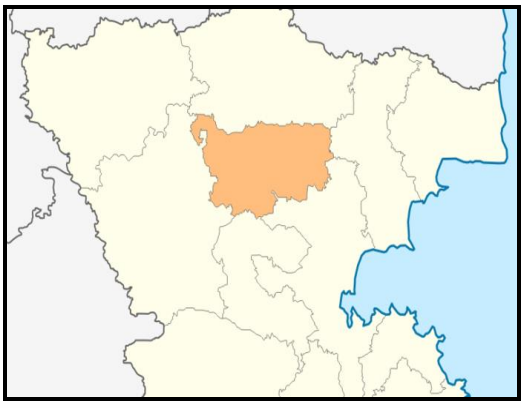

Територията на МИГ се намира в административните граници на Бургаска област в Югоизточен регион.

2. Описание на процеса на участие на общността в разработване на стратегията:

(не повече от 2 страници)

2.1. Описание на процеса - проведени срещи, семинари, конференции, обучения и обществени обсъждания):

Местната общност беше включена в процеса по разработване на Стратегията за ВОМР и активно участваше в дейностите по изпълнение на проекта, финансиран по подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности" на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие" от ПРСР 2014-2020 г., съгласно Договор РД 50 – 191/07.12.2015 г., сключен между МЗХ, ДФЗ-РА и МИГ „Айтос".

Съгласно одобрените дейности по този проект беше извършено следното:

1.Проведени са планираните срещи, семинари, конференции – Приложение № 5 към чл. 24, ал. 1, т.13 от Списъка на приложените документи:

1. *Еднодневна информационна среща на която присъстваха 26 души от 3 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор - 1 брой в гр. Айтос;*
2. *Еднодневна информационна среща на която присъстваха 21 души от 7 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор - 1 брой в с.Тополица;*
3. *Еднодневна информационна среща на която присъстваха 15 души от 4 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор - 1 брой в с Съдиево;*

   Общо на проведените 3 три броя информационни срещи присъстваха 62 души от 12 населени места от територията на МИГ Айтос;
4. *Еднодневна информационна среща/семинар на която присъстваха 33 души от 6 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор - 1 брой в гр.Айтос;*
5. *Еднодневна информационна среща/семинар на която присъстваха 40 души от 7 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор - 1 брой в с. Тополица;*

   Общо на проведените 2 две броя информационни срещи/семинари присъстваха 73 души от 13 населени места от територията на МИГ Айтос;
6. *Еднодневна информационна конференция на която присъстваха 63 участници от 8 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор – 1 брой – гр. Айтос;*
7. *Еднодневна информационна конференция на която присъстваха 52 участници от 5 населени места . На срещата имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор – 1 брой – с. Тополица;*

   Общо на проведените 2 два броя конференции присъстваха 115 души от 13 населени места от територията на МИГ Айтос;
8. *Еднодневна работна среща за консултиране подготовката на стратегията на която присъстваха 39 участници – 3 броя – гр.. Айтос;*
9. *Еднодневна работна среща за консултиране подготовката на стратегията с местната общност от 16 населени места . На срещите присъстваха 104 души като имаше представители както на публичния и бизнес сектори така и на нестопанския сектор – 3 броя – гр. Айтос;*

   Проведени 3 (три) броя обществени обсъждания свързани с изготвяне на Стратегия за ВОМР на територията на МИГ Айтос

   Общо на проведените 3 три броя обществени обсъждания присъстваха 80 души от 12 населени места от територията на МИГ Айтос .

10. *Проведени бяха 2 броя обучения за екипа на МИГ Айтос и 2 броя обучения за местни лидери, свързани с разработването на стратегията за ВОМР;*

На двете обучения на членовете на УС на МИГ Айтос и заинтересовани страни присъстваха 21 души . На двете обучения на местни лидери присъстваха 66 души.

Общо присъствали на проведените обучения 87 души .

За всяко проведено събитие беше изготвен присъствен Списък в който присъстващите записваха име, фамилия, представителство (сектор) , заинтересована страна , телефон и e-mail (при наличие)

След проведените обществени обсъждания на Стратегия за ВОМР на МИГ „Айтос" със местната общност същата беше одобрена и приета от Общото събрание на СНЦ „МИГ Айтос" с единодушие.

В целия процес по изготвяне, одобрение и подкрепили Стратегията за ВОМР взеха участие **1151** души, представители на всички заинтересовани страни от нейното прилагане.

2.2. Групи/сектори заинтересовани лица, участвали в разработване на стратегията:

За разработването на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на Местна инициативна група Айтос са проучени интересите/потребностите на групите заинтересовани страни. С цел постигане на представителност и включване на всички групи заинтересовани страни бяха подготвени и разпространени 200 анкети, от които са получени попълнени 141 бр., разпределени по следния начин:

- Представители на публичния сектор – 46 души;
- Представители на нестопанския сектор –12 души;
- Представители на стопанския сектор – 83 души.

Идентифицираните групи заинтересовани страни със силно позитивно/негативно отношение към политиката и високо ниво на сила/власт, които бяха включени в процесите на взимане на решения по разработване и реализация на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Айтос", са:

- Представители на местната власт;
- Читалища;
- Земеделски производители: от сектори растениевъдство и животновъдство;
- Промишленост – микропредприятия, малки предприятия от сектор преработка на селскостопански продукти и ХВП;
- Туризъм – хотелиерство, ресторантьорство и други услуги за туристи;
- Търговия и услуги;

Консултиране в процеса на разработване на Стратегия за ВОМР на МИГ „Айтос" се осъществи със следните групи заинтересовани страни:

- Образователни институции;
- Сдружения и асоциации в сферата на бизнеса, екологията, туризма;
- Сдружения в сферата на образованието и спорта;
- Представители на уязвими групи.

3. Описание на ситуацията в района към момента на кандидатстване:

(не повече от 10 страници)

3.1. Анализ на нуждите и потенциала за развитие на територията:

Географско положение, граници и големина

Територията на Местна инициативна група Айтос, припокриваща в реални граници територията на Община Айтос, е разположена в Източната част на страната. Формира дял от централната част на северната периферия на област Бургас и включва части от Източна Стара планина (Карнобатска и Айтоски планини), долината на Айтоска река и част от северната граница на Бургаската низина. От

гледна точка на стратегическите предимства, с най-голямо значение за нейното развитие се явява географската близост и транспортно-комуникационната свързаност с икономическия и административен център на Югоизточния район - гр. Бургас, което открива добри възможности за подобряване на общественото обслужване и привличането на инвестиции.

Природно - ресурсен потенциал

Разположението на територията на МИГ – Айтос в рамките на Югоизточните части на страната предопределя сравнително разнообразен релеф. Територията е поделена на две обособени части: северна, където доминира структурата на ниската Айтоска планина, плавно преминаваща към Айтоското поле на Бургаската низина – южната й част, която се отличава със сравнително равнинен релеф в южно направление и хълмист в централните части.

Спецификата на релефа в голяма степен предопределя характера на транспортно-комуникационните връзки, както и аграрният профил на отделните части от територията на МИГ „Айтос". Северната хълмиста част е заета предимно от трайни насаждения, докато в южната доминират зърнените и техническите култури.

Полезни изкопаеми

Територията е сравнително бедна на полезни изкопаеми. Основно се добиват материали за строителната индустрия. Динамичната геоложка история на Айтоска планина е формирала разнообразен скален строеж на структурата, която включва варовици, песъкливо-глинести мергели, мергелни варовици и пясъчници. Развити са редица кариери за добив на трошен камък за пътното строителство и находища за облицовъчен материал. Със своите естетически качества е известен т.нар. Айтоски камък, който се добива в малки количества.

Климат и климатични ресурси

Климатът е с характеристиките на преходно континенталната климатична област на страната. Средната годишна температура е около 12,5°C, средната януарска – 2,1 °C, средната юлска – 22,4 °C. Средното годишно количество на валежите – 529 мм. Минимумът на валежите на територията е през август, а максимумът – през ноември-декември. Климатът е благоприятен за населението. Създават се благоприятни условия за развитие на земеделие и животновъдство, изграждане и поддържане на стопанска инфраструктура, самопречистване на въздуха, енергия от възобновяеми източници – слънчева енергия, ветрова енергия, както и развитие на алтернативен туризъм.

Води

По отношение на водите, територията на МИГ „Айтос" не се отличава с особено значими водни ресурси. Маловодната фаза на реките е през юли - октомври, а пълноводната – през периода декември - април. Основно територията се отводнява от р. Айтоска и нейните притоци. В с. Съдиево се намира извор на минерална вода с лечебни свойства. Водата помага за болести на отделителната система, опорно-двигателния апарат и ендокринни заболявания. Подходяща е за всекидневна употреба като питейна вода.

Почви

Почвените ресурси са типични за региона и са представени от два основни типа почви - канелени горски алувиални и алувиално-ливадни.

Естествената растителност на канелените горски почви е от нискостеблени гори, храсталаци и пасища. Доминират косматия дъб, благун, пърнар и някои средиземноморски видове. Често срещани са разредените гори от източен габър, драка, смрадлика и тревни съобщества от кафтарика. Голяма част от канелените горски почви са обезлесени и превърнати в обработваеми площи. Алувиалните и алувиално-ливадни почви се характеризират с общи особености. Формират се винаги на заливната и първата над заливна тераса на реките. При естествени условия върху тях расте водолюбива растителност – дървесна и тревно-ливадна.

В южната част на територията, в Айтоското поле се срещат и типичните за Бургаската низина смолници. Срещат се хумусно-карбонатни и черноземни смолници. Сред основните скали преобладават варовици и в резултат на това на много места, теренът има ясно изразен карстов характер. Почвеното разнообразие, в съчетание с особеностите на релефа, предопределя в северната част да се залага предимно на трайни насаждения, а в южната и югоизточна част преобладават предимно зърнени и технически култури.

Биологично разнообразие и горски ресурси

Територията на МИГ „Айтос" се отличава с богата флора и фауна. Горската растителност е представена от дъбови насаждения с участия на габър, източен бук, липа, явор, топола и др. Срещат се и билки, имащи значение за фармацията и медицината - тетра, шипка, мента, бял равнец, жълт кантарион, мащерка. Рядък растителен вид е бодливото сграбиче (айтоски генгер), което за цяла Европа се среща единствено тук. Бодливото сграбиче е сухолюбив растителен вид. Представлява ниско бодливо храстче с дребни сребристоокосмени листа. Образува сравнително просторни храстови ценози с чадърообразни форми.

Горите на Айтоския Балкан се обитават от различни видове животни. В тях се срещат най-много диви свине, вълци, лисици, сърни и елени, а по полето - зайци, невестулки, таралежи. От влечугите се срещат змии и гущери. Вече рядко могат да се видят костенурки.

2. Демографска характеристика

Брой и гъстота на населението

Територията на МИГ „Айтос" обхваща в пълни граници територията на Община Айтос, която е една от средно големите по население общини в България. Максимален брой жители в нея е отчетен на преброяването през 1985 г. – 33 807 души. На следващите преброявания нейното население намалява и през 2011 г. е 28 687 души, а към 31.12.2014 – 28 327 души. Промените в броя на населението се отразяват на показателя средна гъстота. Тя е по-висока от средната за страната стойност – 65,7 д./кв.км.

Структура на населението по местоживеене

Населението на територията на МИГ „Айтос" живее в 17 населени места, от които 16 села и един град – общинският център гр. Айтос. Към 31.12.2014 г. населението на гр. Айтос е 19 615 жители. Останалите 8 712 жители живеят в селата. Населението на територията на МИГ „Айтос" има регресивен тип възрастова структура. Въпреки това застаряването е по-слабо изразено в сравнение със средните стойности за страната.

Население в трудоспособна възраст

Към настоящия момент на територията на МИГ „Айтос" живее по-голям дял население в трудоспособна възраст в сравнение със средните стойности за страната. Това създава известно предимство на селищата на територията на МИГ „Айтос" по отношение на наличните човешки ресурси. Неговото практическо реализиране изисква повишаване на образователното равнище и професионалната подготовка на лицата под и в трудоспособна възраст.

Ниво на образование

Образованието на населението има определящо значение за качествената характеристика на човешките ресурси и формирането на техните професионални умения за участие в трудовия процес. Образователното равнище оказва влияние и върху неговите репродуктивни нагласи и поведение. Образователната структура е в зависимост от други структурни характеристики на населението като пол, възраст и етническа принадлежност.

3.Социална сфера

Заетост, доходи, пазар на труда и безработица

През 2011 г. населението на 15 и повече навършени години на МИГ- територията е 23 753 души

или 7% от населението на тази възраст в област Бургас. Съотношението между икономически активните и икономически неактивните лица е 55 към 45. По този показател Община Айтос има по-добра позиция спрямо средното съотношение за Бургаска област. От останалите общини в областта само Бургас и Несебър са с по- висок дял на икономически активните лица. Икономически неактивните лица са учащите, пенсионерите, лицата, ангажирани само с домашни задължения. Икономически неактивното население е различно представено при трите основни етнически групи на територията на МИГ „Айтос". Най-голям е неговият дял при ромската и турската етнически групи, съответно 43% и 35%. При българската етническа група делът на икономически неактивните лица е 32%. В категорията на икономически неактивните лица като цяло с най-голям дял са пенсионерите. Равнището на безработица е важен показател. То се определя с коефициента на безработица, който се изчислява като отношение на броя на безработните лица към икономически активното население във възрастовата група от 15 до 64 навършени години. Най-ниски са стойностите при българската етническа група – 18,9%. Значително по-високи са при турската етническа група – 35,1% и много високи при ромите – 70,9%. Основен фактор за високата безработица като цяло е по-ниското образователно равнище на населението. Неговото влияние е най-силно изразено при лицата от турската и ромската етнически групи.

Здравеопазване

На територията на МИГ „Айтос" функционират едно болнично и седем лечебни заведения за извънболнична помощ. Болничното заведение е с ранг на многопрофилна болница за активно лечение. В нея има 5 отделения, най-голямото от които е за вътрешни болести. От останалите 7 лечебни заведения едно е медицински център и шест са самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. На територията работят 11 аптеки, които осигуряват снабдяването на населението с необходимите лекарствени средства.

Образование

На настоящия етап на територията съществуват 8 действащи училища, от които 7 общообразователни и 1 професионална гимназия. През учебните 2010 – 2015 г. общият брой на учениците във всички видове училища е около 3 270. От тях 2 731 са учениците в общообразователните училища и 539 – в професионалната гимназия. Към системата на образованието се отнасят и действащите на територията на Общината 6 целодневни детски градини с 1 032 деца. Подобно на училищата и при тях се наблюдава известно повишение на броя на децата и детските учители. Развитието на образованието на територията на МИГ „Айтос" следва да е съобразено с тенденциите на нейното демографско развитие. Особеностите в демографското развитие на отделните селища и различията във възрастовия състав на населението им налагат по-гъвкави форми при организирането на образователната дейност.

Социални услуги

На територията на МИГ „Айтос" съществува изградена мрежа за социални дейности и услуги. Работят няколко специализирани заведения. Организирани са: домашен социален патронаж за възрастни хора и лица с увреждания, дом за възрастни хора, дневен център за деца и младежи с увреждания, дневен център за възрастни хора с увреждания, обществена трапезария за социално слаби лица. Организирането на социалните дейности и услуги изисква съблюдаване на съществуващите структурни характеристики на населението, здравословното му състояние и социален статус.

Култура и Културно наследство

Налице са добри предпоставки за развитие на дейности, свързани с културата. Важно значение в тази насока имат читалищата, които продължават да развиват просветителска дейност и да организират различни видове самодейност. Запазени са 10 действащи читалища, едно от които е в гр. Айтос. Предпоставка за разнообразна културна дейност е и богатото културно-историческо

наследство. Политиките на ЕС в сферата на културата и културното наследство са ориентирани към управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие, съхранение и представяне на местното наследство. В този смисъл пространственото и социално-икономическото развитие на територията следва да бъде ориентирано към културното наследство. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура, придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. На културното наследство се гледа като на материален и духовен ресурс, който е необходимо да бъде съхранен.

4. Икономическо развитие

Състояние на местната икономика

Община Айтос е една от големите селски общини в България. В икономическо отношение тя се явява аграрно-промишлен център с регионално значение. Преобладаващ дял в икономиката има селското стопанство.

В икономическо си развитие през последните години, територията на МИГ Айтос, се доближава приблизително до общите тенденции на икономическо развитие характерни за страната. В Бургаска област най-висока брутна добавена стойност генерира секторът на услугите със сравнително стабилно развитие за периода 2010 - 2013 г. Аграрният сектор бележи постонянен, макар и слаб ръст на БДС. Спецификите на икономическото развитие на територията са отражение на проявлението на множество фактори от различно естество - разположение спрямо голям град (гр. Бургас), с висока степен на изграденост на различни видове инфраструктура, традиции на местното население, особености на природно-ресурсния потенциал. Аграрният сектор заема водещо място в икономическия профил на територията.

Най-голям източник на заетост и доходи се явява земеделието. Неговото интензивно развитие, както и това на животновъдството се обуславя от благоприятните природни дадености на територията. В района се произвеждат основно зърнени и зърнено-фуражни култури, зеленчуци, череши, грозде и тютюн.

По-голямата част от фирмите на територията са в сферата на търговията и услугите. Около 99 % от всички над 2000 регистрирани фирми, са микро и малки предприятия. На територията липсват големи фирми. Основен фактор за растежа на икономиката и заетостта е частният сектор, който е относително по-гъвкав. Общият брой предприятия на територията на МИГ „Айтос" нараства с 310 – от 849 през 2008 до 1159 през 2014 г. като 98 % от тях са микро предприятия. Микропреприятията нарастват със 332 за разглеждания период – от 779 през 2008, до 1101 през 2014 г. Средните предприятия на територията на МИГ, относително се запазват (от 8 стават 7) през периода – 2008 - 2014 г. Броят на малките предприятия намалява – от 62 през 2008, до 51 през 2014 г.

За икономическото развитие на общинско ниво основна роля имат хранително-вкусовата, дървопреработващата, шивашката и текстилна промишленост. Водещо място по стойност на произведената продукция за 2014 г. заема аграрния сектор, и то само за отчетените предприятия. В същото време, най-много предприятия (609) и най-много заети лица (1651) има в сектори Търговия, Транспорт, Хотелиерство и ресторантьорство.

Отраслова структура

Най-общо структурата на икономиката на територията на МИГ „Айтос" е следната: Селско стопанство, Хранително-вкусова промишленост, Дърводобив и дърво-преработвателна промишленост, Текстилна промишленост, Строителство, Транспорт и съобщения, Търговия, услуги и туризъм.

През 2006 г. Община Айтос и „Квинтесенц Кепитъл" АД, стартират общ проект и поставят началото със създаване на съвместно акционерно дружество - „Индустриален и бизнес парк – Айтос"

АД. Реализирането на проекта за „Изграждане на индустриален и бизнес парк край град Айтос" става в периода 2007 - 2011 г. Тази индустриална зона има за цел да привлече повече чуждестранни и български инвеститори, както и да предложи условия за създаването на малки и средни екологично чисти производства. Разположението на индустриалната база е в западната промишлена зона и заема площ от близо 900 дка. Комуникационната обезпеченост е добра. Налични са ж.п съоръжения и комуникации с оптимални габаритни размери. Наличието на добре проектирана и достатъчно ефективна електропреносна мрежа в зоната предотвратява възникването на проблеми за изграждането на нови мощности.

Селско стопанство

Районът на община Айтос се характеризира като селски район със съществени възможности за производството на екологично чиста селскостопанска продукция и суровини. Това е причината отрасълът да се явява основен източник на заетост и доходи на населението на територията. Климатичните условия са подходящи за отглеждането предимно на зърнени и зърненофуражни култури. Има значителни трайни насаждения от ябълки, череши, праскови, бадеми, грозде. От техническите култури се отглеждат слънчоглед, соя, тютюн. В тази връзка природните дадености и климатичните условия благоприятстват развитието на хлебно и фуражно производство, лозарство, овощарство, тютюнопроизводство и зеленчукопроизводство. Над половината от обработваемата земя на територията на общината е заета от зърнени култури. Зърнопроизводството в района се е утвърдило като основна селскостопанска дейност. Към м. март 2014 г. по данни на Общинската служба по земеделие гр. Айтос, на територията са регистрирани 790 земеделски производители, 7 кооперации и 22-ма арендатори. Селскостопанският фонд заема площ от 317 673 дка., което представлява 78.6% от територията на МИГ „Айтос". Обработваемата земя във фонда възлиза на 66.4%. По отношение на животновъдството добре развити са птицевъдство, говедовъдство, овцевъдство и свиневъдство, предимно в частния сектор. Според данните на Общинска служба за земеделие и гори относно броя на отделните видове животни, като основен сектор на животновъдството се утвърждава птицевъдството. Въз основа на близостта си до източна Стара планина, МИГ-територията е сред трите района, в които е разрешено отглеждането на източно-балканска свиня и нейните кръстоски.

Селското стопанство е отрасъл, който би спомогнал за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика. Наличните ресурси за развитие на земеделието са достатъчни за осигуряване на доходи и допълнителна заетост на жителите на територията на МИГ „Айтос".

Промишленост

Влияние върху цялостното функциониране и начина на работа на промишлеността на МИГ-територията на Община Айтос все още оказват икономическите последствия от прехода към пазарна икономика на национално ниво. В периода преди началото на реформите, общината се е отличавала със сравнително разнообразна икономическа структура. Налице са били отрасли като електротехническо машиностроене, производство на оборудване и машини, включително и специализирана военна продукция, добивна, дървообработваща, хранително-вкусова и шивашка промишленост. Тенденцията за развитие на конкурентността на промишлеността на МИГ-територията е продиктувана от настъпилите структурни промени в икономиката на страната и установяването на пазарни условия.

Повишаването на конкурентоспособността на местната икономика е пряко свързано с осъществяването на сътрудничество с други предприятия - местни и чуждестранни, както и със сравнително по-ефективно използване на възможностите за финансиране от международни и европейски фондове. Подобряване на състоянието на местната икономика може да се осъществи посредством създаване на благоприятна бизнес среда – предпоставки за привличане на чужди инвестиции, подобряване на инфраструктурата, изграждане на публично-частни партньорства. За

достигане на задоволително ниво е необходимо повишаване качеството на производството с оглед постигането на заложените европейски стандарти, увеличаване на инвестициите за подобряване на материално-техническата база на предприятията и диверсификация на производството. Ето защо СМР предлага инвестиции за подпомагане на дребния земеделски и неземеделски бизнес, с цел увеличаване на заетостта и доходите за населението.

Туризъм - възможности за развитие

На територията на МИГ „Айтос" определено съществуват възможности за развитието на различни форми на туризъм, свързани с наличието на минерални извори, археологически и природни забележителности. Географското разположение, близостта до Черно море, съчетанието на планински и равнинен релеф, са все благоприятни дадености. Наличието на разнообразни природни и антропогенни ресурси, заедно с наличната материално-техническа база, са основен фактор за превръщането на района в туристическа дестинация. За развитието на балнеолечение от значение е наличието на минерални извори. Потенциал за развитие на МИГ-територията са културно-познавателният, религиозният, вело, фото, селски и еко туризъм.

3.2. Идентифицирани групи от заинтересовани лица на територията на МИГ:

Идентифицираните групи заинтересовани страни със силно позитивно/негативно отношение към политиката и високо ниво на сила/власт, които бяха включени в процесите на взимане на решения по разработване и реализация на Стратегията за Водено от общностите местно развитие на МИГ „Айтос", са:

- Местна власт;
- Читалища;
- Земеделски производители от сектори растениевъдство и животновъдство;
- Промишленост – микропредприятия, малки предприятия от сектор преработка на селскостопански продукти и ХВП;
- Туризъм – хотелиерство, ресторантьорство и други услуги за туристи;
- Търговия и услуги;

Консултиране в процеса на разработване на СВОМР на МИГ „Айтос" се осъществи със следните групи заинтересовани страни:

- Образователни институции;
- Сдружения и фондации в сферата на бизнеса, екологията и туризма;
- Сдружения в сферата на образованието и спорта;
- Представители на уязвими групи.

3.3. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите:

За целите на разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ „Айтос", беше направено проучване и анализ на потенциала за развитие и SWOT анализ на територията, със следните резултати:

СИЛНИ СТРАНИ

- Най-голямо значение за развитието на МИГ-територията се явява географската близост и транспортно-комуникационната свързаност с икономическият и административен център на Югоизточният район - гр. Бургас. - фактор за развитието на интеграционни процеси и възможности за привличането на инвестиции;
- Климатът създава благоприятни условия за развитие на земеделие и животновъдство, изграждане и поддържане на стопанска инфраструктура, самопречистване на въздуха, енергия от възобновяеми източници – слънчева и ветрова енергия, както и развитие на алтернативен

туризъм;

- Има традиции в развитието на аграрния сектор;
- Геоложкия строеж е предопределил формирането на извори с минерални води - топли и студени;
- Налице са ресурси за развитие на туризъм и за предлагане на туристически продукт;
- Ниско е нивото на замърсяване на въздуха, водите и почвите;
- Територията е на около 30 км. От Черноморското крайбрежие;
- Сравнително добро състояние на образователната инфраструктура по отношение на материално – техническата база;
- Добре развита социална инфраструктура от социални дейности и услуги;
- В Общината са запазени 10 действащи читалища. На територията съществуват разнообразни исторически, архитектурни и художествени паметници;
- Осъзната е необходимостта от хоризонтално сътрудничество, кооперирane и солидарност при решаване на общи проблеми.

СЛАБИ СТРАНИ

- Територията е бедна на полезни изкопаеми и не се отличава с особено значими водни ресурси в следствие на сравнително малкото валежи;
- Топлите и студени минерални води към настоящия момент не са усвоени ефективно и не е налична адекватна инфраструктура за тяхната експлоатация;
- Наблюдава се трайна тенденция за отрицателен механичен прираст на населението;
- Няма изградена адекватна стратегия за демографските изменения;
- Населението е с нисък образователен ценз;
- Има недостиг и дори липса на квалифицирани кадри, отговарящи на потребностите на местния бизнес;
- Няма изграден капацитет на достъчно високо ниво в публичния и бизнес сектори за подготовка на проекти и програми. В следствие на това се ограничава привличането на инвестиции, внедряването на високи технологии, изпълнение на проекти, финансирани от европейски фондове;
- Сравнително ниска степен на идустриализация;
- Недостатъчен иновационен потенциал;
- Туристическата инфраструктура е недостатъчна;
- Недостиг на специалисти в сферата на здравеопазването;
- Незадоволително състояние на материалната база в здравеопазването.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- Географското положение, транспортната обвързаност с голям град, открива добри възможности за привличането на инвестиции;
- По-благоприятна възрастова структура на населението се обуславя от фактът, че делът на поколението на децата на МИГ-територията е по-висок с около 2-3 пункта в сравнение със стойностите за страната. Това създава относително по-добри възможности за поддържане на възпроизводствения процес в перспектива;
- Обединяване на усилия и възможности на МИГ, Община Айтос със съседни общини и/или други местни инициативни групи, за сътрудничество по финансиране, подготовка и изпълнение на съвместни проекти по национални и европейски програми;
- Изграждане на публично-частни партньорства, привличане на инвестиции и засилвне на туристическия маркетинг;

- Идентифицирани са възможности за развитие на алтернативен туризъм с комбиниране на туристически пакети със съседни общини;
- Има възможности за производството на екологично чиста селскостопанска продукция и суровини;
- Наличие на възможности за обмен на добри практики, междурегионално и международно партньорство в сферата на бизнеса, културата, образованието и социалната политика;
- Изработване на план за привличане на лекари-специалисти на ротационен принцип;
- Разработване на проекти за подобряване на материалната база в здравеопазването;
- Създаване на предпоставки и действия за осигуряване на транспорт до образователните институции на децата в ученическа възраст;
- Разработване на дългосрочни план-програми със спортна насоченост, които да са атрактивни за младите хора и децата - състезания, турнири, изграждане на спортни площадки;
- Наличие на ресурс, единомислие и политическа воля.

ЗАПЛАХИ

- Негативните изменения в броя на населението, макар и по-слабо изразени, са неблагоприятен фактор за цялостното развитие на територията. В перспектива намалението на населението води до ограничаване на работната сила и възпроизводствения потенциал;
- Набюдава се регресивен тип възрастова структура;
- Занижени икономически показатели с идентифициран риск от влошаване на бизнес средата на територията на МИГ;
- Влошаване на образователната структура;
- Недостатъчно предлагане на работни места за млади хора и висококвалифицирани специалисти;
- Ограничени финансови инструменти и услуги за стимулиране на местния бизнес и инвеститорите;
- Ограничен пазар и нелоялна конкуренция;
- Засилване на рисковете, свързани с климатичните промени.

3.4. Потребности на уязвимите и малцинствени групи, при наличие на такива:

Основните уязвими групи на територията на МИГ „Айтос", идентифицирани в анализа и проучването, са три: възрастни хора в пенсионна възраст, особено самотно живеещите, инвалидите представени от техните териториални поделения, като Съюз на слепите, Съюз на инвалидите и етнически малцинства:

Уязвимата група на населението в пенсионна възраст, особено живеещо в малките населени места е изолирано и самотно. Основните им потребности са осигуряване на адекватни здравни и социални грижи. Техните специфични потребности могат да бъдат удовлетворени чрез въвеждане на нови и допълнителни услуги – здрави, социални и други, предназначени за застаряващото население на територията.

Уязвимата група на инвалидите на територията на МИГ „Айтос" има своето представителство в лицето на Териториална съюзна организация към Съюз на инвалидите в България и Териториален съюзна организация на слепите в община Айтос към Съюз на слепите в България. С подпомагането чрез Стратегията за ВОМР на МИГ „Айтос" ще се даде възможност на членовете на техните съюзи да реализират по-пълноценно своите възможности, ще спомогне за по-лесната интеграция в обществото и удовлетвореност от реализация .

Етнически малцинства: На територията на община Айтос живеят компактни групи от етнически малцинства – роми и турци. Голямата част, основно от ромската общност е с ниско ниво на

образование и влошен здравен статус, живеят в състояние на социална изолация и неучастие в културния и обществения живот. Над половината от регистрираните безработни на територията през 2015 г. са от тази група. По време на информационните събития в процеса на разработване на Стратегията за местно развитие бяха включвани участници и от тези уязвими групи, като бяха обсъдени възможностите за приобщаването им.

4. Цели на стратегията:

(не повече от 10 страници)

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията:

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ „Айтос" в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси.

- **ПРИОРИТЕТ 1:** Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението;
- **ПРИОРИТЕТ 2:** Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията на МИГ „Айтос".

4.2. Специфични цели:

ПРИОРИТЕТ 1: Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението:

- *Специфична цел 1.1:* Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции;
- *Специфична цел 1.2:* Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително къси вериги на доставка;
- *Специфична цел 1.3:* Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес.

ПРИОРИТЕТ 2: Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията на МИГ „Айтос":

- *Специфична цел 2.1:* Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности;

Специфична цел 2.2: Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на местните ресурси.

4.3. Връзка между стратегията за ВОМР с характеристиките на конкретната територия, разработени въз основа на местните потребности и потенциал, в съответствие с политиките на национално, регионално и местно ниво, включително и с политиките по десегрегация и деинституционализация:

Стратегията за местно развитие на МИГ „Айтос" е стратегически документ в пряка връзка с характеристиките на територията на МИГ „Айтос", разработен на база достоверна информация, получена от проверими източници и съотносима с потребностите на хората. Дефинирани са предпоставки и възможности за развитие и растеж, следствие от което са изведените цели и приоритети и са набелязани мерките за действие в зависимост от обективни, позитивни обстоятелства способстващи надграждането на подхода ЛИДЕР и във връзка с Воденото от общностите местно

развитие през новия програмен период 2014 – 2020 г., подкрепен от ЕЗФРСР.

Фактори, обуславящи растеж на територията на МИГ „Айтос”:

Природно - ресурсен потенциал:

В морфоструктурно отношение релефът е формиран вследствие на доминация на масивите на източна Стара планина и нейния преход към Айтоското поле, което формира периферията на Бургаската низина. Това съчетание я поделя на две обособени части. Северна, където ниската Айтоска планина, преминава към Айтоското поле. В южно направление се отличава с нисък, равнинен релеф и хълмист в централните части на територията. Тя е сравнително бедна на полезни изкопаеми. Климатът е преходно континентален. Преобладаващи са северните ветрове, които са с по-голяма средна скорост. Налице са условия за производството на електроенергия от фотоволтаични системи, както и на топлоенергия от термопанели. Геоложкия строеж на територията е предопределил формирането на извори на топли и студени минерални води.

Културно-историческо наследство, природни забележителности и биоразнообразие:

Град Айтос е разположен на място, където е имало селище от неолитната епоха. В градския музей се пазят находки от тракийското селище Аквилея и крепостта Аетос, която е съществувала и през Средновековието. Една от многото истории за град Айтос е, че един ловец, докато ловувал, бил нападнат от мечка. Долетял един орел и изкълвал очите на мечката. Докато ловецът лежал в безсъзнание, дошла неговата дружина и убила орела. Ловците помислили, че го е нападнал орела. Когато ловеца се събудил, видял, че са убили орела и обяснил на приятелите си какво е станало. Той издигнал паметник на орела, който до днес стои гордо над града и дори поръчал и да оформят града като „орел“.

Политиките на ЕС в сферата на културата и културното наследство са ориентирани към **управление и свързване на екологичните, ландшафтни и културни ценности на регионите и реализиране на местния потенциал за развитие, съхранение и представяне на местното наследство**. В този смисъл пространственото и социално-икономическото развитие на територията следва да бъде ориентирано към културното наследство. Представянето на културното наследство като дейност, интегрирана в селищната структура, придава ново значение и го представя като ресурс за социално-икономическо развитие. Анализът на ресурсите, свързани с изградеността на материално-техническа база, наличието на разнообразни природни и антропогенни ресурси, традиции, културно и историческо наследство, дават основание тези дадености да се приемат като ценен потенциал и основа за развитие на маркетингова политика за популяризиране на територията на МИГ „Айтос”.

На територията на МИГ „Айтос” е разположен лесопарк „Славеева река”, който представлява крайградски екопарк и изпълнява ролята на зона за отдих с площ от 1337 дка. Скалният феномен „Трите братя” - тримата вкаменени братя, се намира на 200 м надморска височина в местността „Казаните” и са един от символите на **град Айтос.** Те се намират северно от града, в лесопарк **„Славеева река”** и заемат площ от 1 хектар. От 1972 г. са обявени за природна забележителност, разположени са в държавния горски фонд и се охраняват от Държавното лесничейство. Природната забележителност е включена в защитените зони по Директива за хабитатите в Република България, заедно с прилежащата им територия. В подножието на местностите Трите братя и Казаните, е находището на **Айтоският клин (A. aitosensis)**, наричан в разговорния език **генгер. Айтоският клин** е включен в европейския списък на редките, защитени и ендемични растения с категория рядък. В Айтоския Балкан се простират големите горски дъбови и букови масиви. Горите на Айтоския Балкан се обитават от различни видове животни – диви свине, вълци, лисици, сърни и елени, а в близост до обработваемите площи се срещат зайци, невестулки и таралежи. В миналото птиците са били много повече, но вследствие на човешката дейност техният брой е намалял значително. Територията на Айтос е един от пунктовете по източноевропейския небесен

маршрут, наричан „Виа Понтика“, по който прелетните птици се отправят към Близкия изток и Африка. През пролетта горите се изпълват с пойни птици – славеи, скорци, дроздове, кукувици.

В непосредствена близост до гр. Айтос се намира планинското селище Тополница, разположено по южните склонове на Айтоския Балкан. Включва две курортни местности – „Тополица” и „Бяла река”, в които има изградени хижи и места за отдих. Съществуват еко пътеки, които водят до всички хижи и свързват курортните местности.

Растеж, основан на човешкия капитал

Развитието на населението на територията на Местна инициативна група „Айтос” в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси. По етнически признак населението на МИГ „Айтос” има следната структура: основен дял заемат българите, на второ място са самоопределилите се от турската етническа група и на трето – от ромската. Повече от половината от населението на територията на МИГ е с ниско образование, което представлява слаба страна на разглежданата територия. Негативна образователна структура, в още по-голяма степен в селата, е сериозно предизвикателство и е налице потребност от насочване усилия и средства за неговото преодоляване.

Заетост и безработица

Разгледани в съвкупност безработните лица са с ниска степен на образование. С основно, начално или без образование са най-голямата група на безработни на територията на МИГ „Айтос”. Групата на нискограмотни безработни лица, е една от уязвимите групи население от територията на МИГ „Айтос”, за чиято интеграция на пазара на труда и в активния живот на местната общност трябва да се предвидят подходящи мерки.

Здравеопазване

Съществуват проблеми, свързани с достъпа до медицинска помощ в малките населени места, особено в трудно достъпните райони и районите със смесено население. Проблемите се дължат както на организацията на медицинското обслужване, така и на намаляващия брой медицински специалисти през последните години. Първичната медицинска помощ на територията на МИГ „Айтос” показва тревожни тенденции: намаляващ брой общопрактикуващи лекари, наличие на населени места с възрастно население без медицинско обслужване, голям брой пациенти на една медицинска практика. За преодоляването на тези проблеми в Стратегията са предвидени мерки, чрез които да се подобри и подкрепи работата на медицинските кадри.

Образование

Образованието на населението има определящо значение за качествената характеристика на човешките ресурси и формирането на техните професионални умения за участие в трудовия процес. Образователното равнище оказва влияние и върху неговите репродуктивни нагласи и поведение. Дяловете на лицата със завършено средно и висше образование са под тези за страната и областта. Делът на специалистите с висше образование е около два пъти по-малък от средния. По този показател населението на общината се нарежда на 8-ма позиция сред 13-те общини на Бургаска област. Почти половината от населението на 7 и повече навършени години е със завършено основно, начално и незавършено начално образование. Има по-висок относителен дял на лицата никога не посещавали училище. Сегашната образователна структура на населението е силно повлияна от по-ниското образователно равнище при турската и ромската етнически групи. От общия брой на висшистите на територията на МИГ „Айтос” само 10,6 % са от турската етническа група. Участието на ромската група в тази образователна категория е съвсем минимално – 0,1%. Влияние върху ниското

образователно равнище на населението оказват също застаряването на населението и емиграцията на част от специалистите с висше и средно образование.

Култура

Основните носители и пазители на културата на територията на МИГ са народните читалища, съхранили и развивали културните традиции от поколение на поколение. Читалищата са важни институции в селските райони като доставчици на образователни и културни услуги за селското население. Повечето от тях се нуждаят от ремонт на сградите, подмяна на оборудването и усъвършенстване на предлаганите услуги. Неотложна е необходимостта от обновяване на културната база и изграждане на нови съоръжения.

Спорт

Условията и възможностите за организирано или самостоятелно спортуване и практикуване от всички слоеве на населението следва да се подобрят. За тази цел усилията на местните общности и местните власти са насочени към решаване на следните приоритетни задачи:

- модернизиране и поддържане на спортните обекти, съоръжения, детски площадки и зони за отдих;
- ефективно управление и модернизиране на наличната спортна база и изграждане на нови спортни обекти и съоръжения.

Растеж, основан на иновации и предприемачество

Специфичните природни дадености и благоприятното географско положение на територията на МИГ „Айтос" определят и структурата на нейната икономика. Водещи отрасли са селското стопанство и свързаната с него преработваща хранително-вкусова промишленост, търговия и услуги. Застъпени са туризъм, строителство и дървопреработване.

Тенденцията за развитие на конкурентноспособността в определени отрасли на промишлеността на територията на МИГ, е продиктувана от настъпилите структурни промени в икономиката на страната и налагането на пазарни условия. Повишаването на конкурентоспособността на местната икономика е пряко свързано с осъществяването на сътрудничество с други предприятия - местни или чуждестранни, както и със сравнително по-ефективно използване на възможностите за финансиране от международни и европейски фондове. Подобряване на състоянието на местната икономика може да се осъществи посредством създаване на благоприятна бизнес среда – предпоставка за привличане на чужди инвестиции, подобряване на инфраструктурата, изграждане на работещи публично-частни партньорства. За достигане на необходимото ниво е необходимо повишаване качеството на производството с оглед постигането на заложените европейски стандарти, увеличаване на инвестициите за подобряване на материално-техническата база на предприятията и диверсификация на производството. Влияние върху цялостното функциониране и начина на работа на сектори от промишлеността на територията на МИГ „Айтос", оказват икономическите последствия от прехода от планова към пазарна икономика на национално ниво. В периода преди началото на реформите Общината се е отличавала със сравнително разнообразна икономическа структура. Налице са били отрасли като електротехническо машиностроене, производство на оборудване и машини, включително и специализирана военна продукция, добивна, дървообработваща, хранително-вкусова и шивашка промишленост. Проведените реформи са съпътствани от редица негативни тенденции – загуба на традиционни пазари, липса на инвестиции за обновление, ниска конкурентоспособност, недостатъчни управленски способи в условията на либерализиран пазар, ограничени възможности за кредитиране. Принадената стойност се генерира предимно, макар и слабо в селското стопанство, независимо от факта, че преобладаващата част от регистрираните на територията фирми са в сферата на търговията и услугите.

До 1999 г. на територията на общинския център са функционирали около 30 предприятия от

различни отрасли, като преобладават тези от хранително-вкусовата промишленост. Днес 25% от предприятията са прекратили дейността си, 35% работят сезонно или периодично с малък капацитет, а останалите 40% работят целогодишно с капацитет до 30% от мощностите си. Тенденция за развитие на конкурентноспособност на определени отрасли от промишлеността на МИГ-територията, е продиктувана от настъпилите структурни промени и предпоставки за растеж в условията на пазарни отношения.

Селското стопанство е отрасъл, който до голяма степен би спомогнал за повишаване конкурентоспособността на местната икономика. Наличните ресурси за развитие на земеделието са достатъчни за осигуряване на доходи и допълнителна заетост на жителите на Айтоска община. Развитието на територията на МИГ „Айтос" следва да се обвърже с алтернативна заетост, която да е свързана с налагането на екологично чисто земеделие. Прилагане модел на устойчиво развитие и щадене на природата е необходимо да се реализира чрез използване на комплексен механизъм на субсидиране и помощ от европейски и местни програми. На основата на специализация и кооперирание възникват възможности за свързване на взаимно изгодни производства в обединения – клъстери. По отношение на цялата територия на МИГ „Айтос", това може да се изрази в развитие на базата на екологично чисто земеделие, което да си взаимодейства с предприятия от хранително-вкусовата промишленост и с животновъдни ферми. Така на практика около голямо промишлено предприятие ще гравитират по-малки стопански единици.

На територията на МИГ „Айтос" преобладават дребните земеделски стопанства. Те са специализирани главно в отглеждането на зеленчуци. Средните по размер земеделски стопанства развиват по-разнообразна дейност. Те отглеждат маслодайни и зърнени култури, трайни насаждения и зеленчуци. Големите стопанства се занимават основно със зърнопроизводство. Малките стопанства са пазарно ориентирани. Доказателство за това са високата им специализация в производството на няколко култури и количество над необходимото за самозадоволяване. На територията съществуват условия и ресурси както за крупни, така и за малки (семейни) стопанства. Най-разпространени са зеленчуковите култури. В преобладаващата си част те са застъпени в частния сектор, като се явяват и основно звено на семеен бизнес в селското стопанство. От техническите култури с най-голямо значение са тютюнът и слънчогледът.

По отношение на овощните култури основно място заема отглеждането на череши, бадеми, праскови, ябълки. Сред лозята преобладава делът на винените сортове грозде. Въпреки полупланинските условия и не много плодородните видове почви в района, съществуват добри предпоставки за производството на грозде за червени и бели трапезни вина и късно десертно грозде. На територията съществуват добри възможности за развитието на тревни фуражни култури. Сред тях основно място заемат силажната царевица, люцерната, граховите смески и житно-бобовите.

Туризъм - Анализът на туристическите ресурси и изградеността на материално-техническа база на територията на МИГ „Айтос" показват, че в района съществуват добри възможности за развитието на туризъм. Наличието на разнообразни природни и антропогенни ресурси, заедно с наличната материално-техническа база, са основен фактор за превръщането на района в туристическа дестинация. За развитието на балнеолечение от значение е наличието на минерални извори в непосредствввенна близост до гр. Айтос. На територията МИГ има потенциал за развитие културно-познавателният, религиозният, вело, фото, селски и еко- туризъм. На територията е разположен Лесопарк „Славеева река", който представлява крайградски парк с площ от 1337 дка. Екопаркът изпълнява ролята на зона за отдих за жителите и гостите. Ежегодно в началото на месец юни се провеждат фолклорните празници „Славееви нощи", проведен за първи път през 1968 г. Той е посветен на композитора Филип Кутев, роден и израснал в Айтос. На празниците участия имат певци, танцьори и инструменталисти от Държавния ансамбъл „Филип Кутев".

Други туристически обекти и атракции са:

- Етнографският комплекс „Генгер";
- Природна забележителност „Трите братя";
- Природна забележителност Айтоски генгер – „бодливо сграбиче";
- Стената за алпинисти;
- Зоопарк;
- Язовир, подходящ за състезателен и любителски риболов;
- Изкуствено езеро;
- Ловно-стрелкови комплекс.

В непосредствена близост, на 12 км. от гр. Айтос се намира планинското селище Тополница, разположено по южните склонове на Айтоския Балкан. Включва две курортни местности – „Тополица" и „Бяла река", в които има изградени хижи и места за отдих. Съществуват еко пътеки, които водят до всички хижи и свързват курортните местности.

Наличието на минерални води в село Съдиево, находящо се на 6 км от гр.Айтос и на по-малко от 30 км от град Бургас, е предположило изграждането на два туристически комплекса с изградени басейн и помещения за спа процедури. Изграждането на комплекса е подпомагнато с извършени дейности по договор към ДФЗ, за безвъзмездна финансова помощ по Програмата за развитие на селските райони през периода 2007 -2013 г., финансиран от ЕЗФРСР.

Техническа инфраструктура – свързаност и достъпност

Транспортно-комуникационна система

Географското разположение на територията на МИГ „Айтос" определя значението й като важен транспортен възел, през който преминават пътните връзки, свързващи северните и южните части на страната. Близостта на най-голямото пристанище на Черно море и летище Бургас благоприятстват осъществяването на транспортни връзки със страните от Черноморската зона и с Близкия Изток. През територията преминава първокласния път София-Бургас и третокласните Провадия и Средец. Останалите пътища в района са четвъртокласни. През територията на община Айтос преминава и жп. линията София-Бургас.

Водностопанска инфраструктура. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяването на голяма част от населените места на територията (включително гр. Айтос) е осигурено от водоснабдителната система „Камчия". Качеството на водата в района отговаря на хигиенните норми. На територията на МИГ „Айтос", водоснабдяването на населението е осигурено на 100%. Частично е извършена подмяна с полиетиленови тръби. Липсват съвременни пречиствателни съоръжения.

Енергийна инфраструктура. Електроснабдяване

Всички населени места на територията на МИГ „Айтос" са електрифицирани, като общият брой на трафопостовете е 145. В гр. Айтос има изградена подстанция. Почти напълно изградени са уличните електрически мрежи, като във всички населени места има за довършване сравнително къси участъци. Уличното електрическо захранване е кабелно в централната градска част на Айтос и въздушно в останалата част и по селата.

Подобряване и модернизиране на наличната инфраструктура би подобрило съществено средата за развитие на местния бизнес, както и качеството на живот на местното население.

Съобщителна инфраструктура

Състоянието на съобщителната инфраструктура на територията на МИГ „Айтос" е добро. Общият брой на телефонните постове е 2 994 при 100% степен на цифровизация. На територията има изграден достъп до интернет. Достъп до фиксиран интернет имат общо 976 абоната в три населени места от община Айтос, а чрез мобилната мрежа се осигурява 100% покритие на населението за достъп до

мобилен интернет. Съществува 100% GSM покритие.

Така изведените потребности за развитие и възможностите за растеж на територията на МИГ „Айтос", дават основата за определяне на целите и приоритетите на Стратегията за Водено от общностите местно развитие, а именно: **Стимулиране на местното развитие и превръщане на територията на МИГ „Айтос" в динамично развиващ се селски район, с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост, справедливи и стабилни доходи, с адекватни за 21ви век условия, качество и стандарт на живот за хората и ефективно използване на местните ресурси.**

4.4. Описание на иновативните характеристики на стратегията:

Терминът иновация се определя най-често като нова идея, която се е доказала като успешна в практиката. Иновацията е просто дума, в чиито смисъл се влага нов продукт, практика, услуга, производствен процес или нов начин на организиране на работата. Общоприетото схващане за иновациите е свързано с патентовани изобретения или модерни технологии.

Съгласно определението за „Иновативност на стратегия за ВОМР" в приложимата нормативна уредба, това е включване в стратегията за ВОМР на нов подход, метод или средства за реализирането й, които не са прилагани на територията на местната общност чрез:

А) Възможност за създаване на нов за територията продукт или услуга:

По време на подготовката на Стратегията за ВОМР на МИГ „Айтос" бяха идентифицирани и ще бъдат оползотворени определени възможности за създаването на нови продукти за територията посредством включване на мерки и дейности, които предоставят възможности за нови на територията форми на природосъобразно експлоатиране на местните ресурси. Местната инициативна група ще насърчава проекти и дейности, чиято цел е да се подобри проектирането на продуктите и се обвърже с въвеждане на производствени процеси, които използват материалите по-пестеливо, както и чрез внедряване на екологично съобразни технологии, посредством подбор, внедряване и експлоатиране на научни знания и разработки в земеделието и в преработвателните предприятия. В критериите за оценка на проектите е планирано да бъде заложено предимство за проектни предложения, които предвиждат инвестиционни разходи за подобряване на енергийната ефективност на предприятията.

***Б) Нов метод и/или начин за решаване на местните проблеми и слабости на територията*:**

С оглед на създаване на предпоставки и достигане до идентификация на тенденция на ръст в следствие на използването на местния човешки потенциал, в едно с местните дадености от природно и културно наследство, експлоатация на туристически възможности и с активното включване на общността от отделните сектори заинтересовани страни, е разумно да се разшири обхвата и визията за търсене на нови пътища за постигане на рентабилност и ефективност и посредством доказани методи и чрез внедряване на утвърдени работещи добри практики в страни от Западна Европа да се достига до правилното решаване на проблемите на територията, чрез:

- Изграждане на информационна (интерактивна) платформа за партньорите и участници в МИГ, включително с възможности за обучения, обмен на знания, сътрудничество, работа в локална мрежа, включително и с участие на хора с увреждания;
- Провеждане на информационни кампании и срещи с хората от всяка потенциална заинтересована страна на място (on the spot) от врата до врата;
- Провеждане на периодични дискусионни срещи в по-разширен формат, между екипа на МИГ, съобразно последната дефиниция за „екип" и партньорите - заинтересовани страни;
- За провокиране на активност и мотивация, е възможно да се инициира провеждането на конкурс за иновативни практики сред заинтересованите страни, които имат намерение да кандидатстват с проектни предложения към Стратегията;
- Да се организират дни на мултиетническото и мултикултурното взаимодействие;

Стратегията на ВОМР на МИГ „Айтос" е в състояние да способства за изграждане на връзки между

заинтересовани страни със сходен предмет на дейности, респективно проблеми, обединявайки ги във фокус групи и насърчавайки дискусии помежду им. Подобно споделяне на опит, добри и лоши практики, чрез обмен на знания ще доведе до подобряване на резултатите и довеждане до нови идеи сред участниците. Този подход ще насърчи ефективното използване на ресурсите и конкурентоспособността в земеделския и до голяма степен и свързаните с него сектори.

4.5. Йерархията на целите - включително цели за крайните продукти или резултатите:

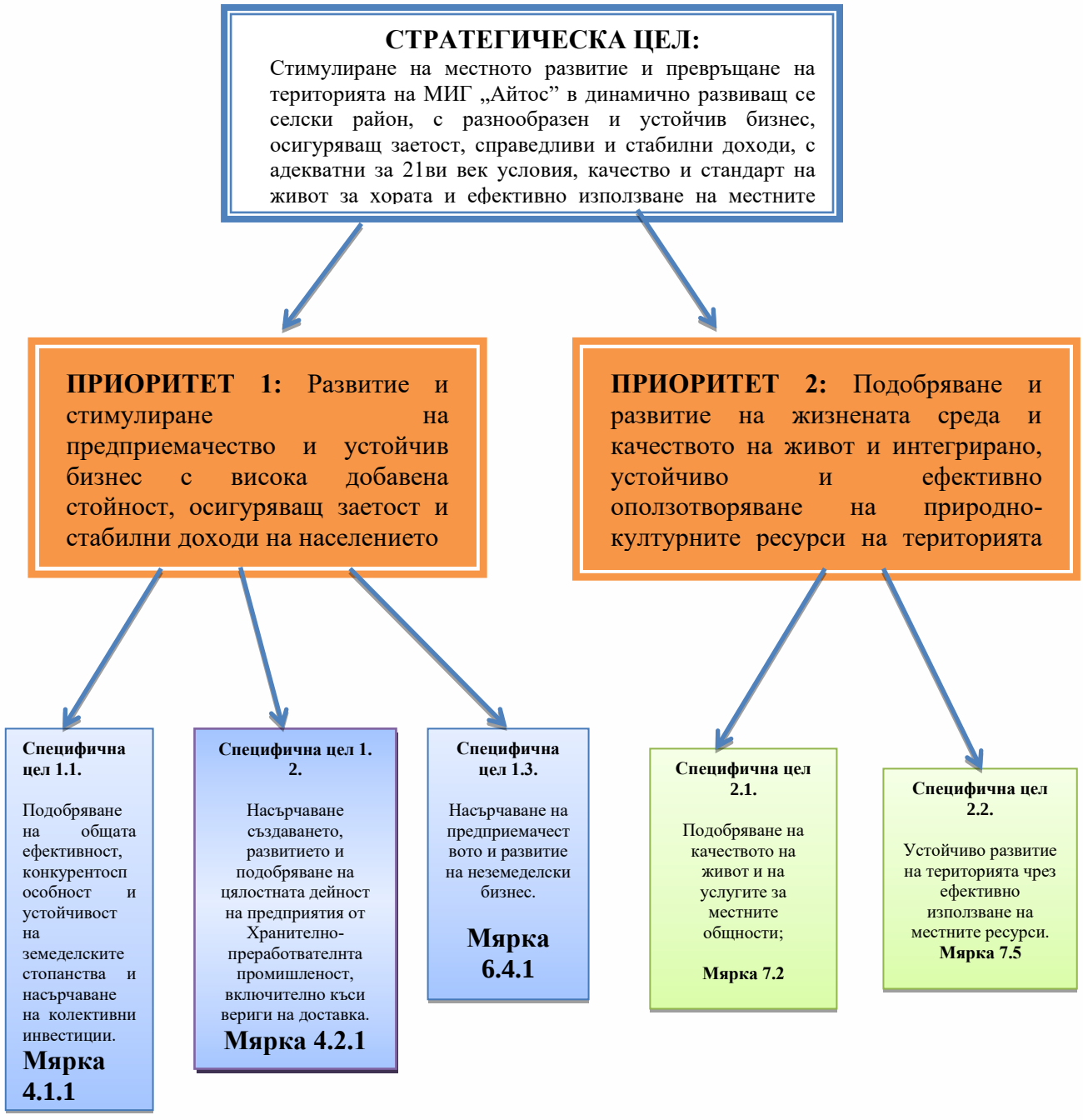

Постигането на стратегическата цел е прогнозирано и планирано чрез използване на модели и подход на прилагане на два основни приоритета, с общо пет специфични цели. Специфичните цели ще бъдат постигнати чрез насърчаване прилагането на различни мерки:

Приоритет 1: Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението:

- **Специфична цел 1.1:** Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и

устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции:

- **Мярка 4.1.1** „Инвестиции в земеделски стопанства“.

Специфична цел 1.2: Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително къси вериги на доставка:

- Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти”;

➢ **Специфична цел 1.3:** Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес:

- **Мярка 6.4.1** „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“

Приоритет 2: Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природните и културни ресурси на територията на МИГ „Айтос“:

➢ **Специфична цел 2.1:** Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности:

- **Мярка 7.2** „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“;

➢ **Специфична цел 2.2:** Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на местните ресурси;

- **Мярка 7.5** „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“.

Поставените специфични цели и избраните приоритети за развитие са взаимно обвързани и постигането им ще има интегриран ефект върху развитието на територията и постигане на стратегическата цел. Приоритет на развитие на територията на МИГ „Айтос”, е добавяне на стойност към продукти от земеделски и неземеделски бизнес, чрез инвестиции за модернизиране на аграрния сектор и интензивно и устойчиво производство на плодове и зеленчуци, осигуряване на възможности за развитие на преработка и маркетинг на земеделски продукти. Една от основните цели както на настоящата стратегия, така и на национално и европейско ниво, е създаването на нови работни места и намаляване на бедността, което е планирано за постигане както чрез подпомагане на инвестиции за развитие на неземеделски бизнес, така и чрез всички останали специфични цели. За осигуряване на „трайни спомени от преживявания” за посетителите на територията са необходими инвестиции в съпътстваща спорна, социална, културна и техническа инфраструктура и тяхното пребиваване да е бъде осъществено в естетична среда, която да даде възможност за интересно и динамично прекарване и по-дълъг престой. От друга страна, произвежданите на територията специфични местни продукти и изделия могат успешно да бъдат интегрирани в специфичен туристически продукт, по този начин да осигури добавена стойност за туристическия продукт и в същото време – пазар за местните производители. Важно както за развитието на агросектора, така и на туризма, е утвърждаването и интегрирането на местни продукти като елемент от уникална за територията отличителна местна запазена марка или специфични, единствено познати от тази територия продукти, дейности и услуги.

5. Описание на мерките: *(не повече от 4 страници за всяка мярка)*	
Мерки и дейности за всеки един от фондовете поотделно:	
ПРСР (ЕЗФРСР)	
Мярка 4.1.1 „Подкрепа за	**Цел:** Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции

инвестиции в земеделски стопанства“	**Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на МИГ, които водят до подобряване на цялостната дейност на земеделското стопанство чрез: 1. внедряване на нови продукти, процеси и технологии и обновяване на наличните производствени материални и/или нематериални активи; или 2.насърчаване на сътрудничеството с производителите и преработвателите на земеделски продукти; или 3. повишаване на енергийната ефективност в земеделските стопанства; и/или 4.подобряване условията на труд, подобряване на хигиенните, ветеринарните, фитосанитарните, екологичните и други условия на производство; или 5. подобряване качеството на произвежданите земеделски продукти; или 6. осигуряване на възможностите за производство на биологични земеделски продукти. **Допустими кандидати -** земеделски стопани, отговарящи на следните условия: 1. да са регистрирани като земеделски стопани съгласно чл. 7, ал. 1 от Закона за подпомагане на земеделските производители; 2. минималният стандартен производствен обем на земеделското им стопанство е не по-малко от левовата равностойност на 8000 евро; 3. ако са юридически лица, трябва да са: а) получили за предходната или текущата финансова година приход от земеделски дейности или участие и подпомагане по схемата за единно плащане на площ, включително приход от получена публична финансова помощ, директно свързана с извършването на тези дейности, или приход от преработка на земеделска продукция или услуги, директно свързани със земеделски дейности, или получена публична финансова помощ; б) регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за вероизповеданията или създадени по Закона за Селскостопанската академия. в) признати групи производители и признати организации на производители на земеделски продукти или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители“ от ПРСР 2014 – 2020 г. Допустими са само кандидати със седалище и адрес на управление за ЕТ и ЮЛ и постоянен адрес за физическите лица на територията на МИГ. **Допустими разходи** 1. строителство или обновяване на сгради и на друга недвижима собственост, използвана за земеделското производство, включително такава, използвана за опазване компонентите на околната среда; 2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на земеделския производствен процес, включително за опазване компонентите на околната среда, получаване на топлинна и/или електроенергия, необходими за земеделските дейности на стопанството и подобряване на енергийната ефективност, съхранение и подготовка за продажба на земеделска продукция; 3. създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, включително трайни насаждения от десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед, други бързорастящи храсти и дървесни видове, използвани за производство на биоенергия; 4. разходи /включително чрез финансов лизинг/ за достигане съответствие с нововъведените стандарти на ЕС, чиито крайни дати за задължително въвеждане и

	гратисни периоди, са в рамките на срока на прилагане на СВОМР. 5. закупуване на: съоръжения, прикачен инвентар за пчеларство и съответно оборудване, необходимо за производството на мед и други пчелни продукти, както и за развъждането на пчели-майки, включително чрез финансов лизинг; 6. разходи за достигане на съответствие със съществуващи стандарти на ЕС – за млади земеделски стопани, получаващи финансова помощ по подмярка 6; 7. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за земеделските производствени дейности и/или за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения; 8. закупуване на сгради, помещения и друга недвижима собственост, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за земеделските производствени дейности на територията на „МИГ- Айтос“; 9. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани земеделски транспортни средства, като например: камиони, цистерни за събиране на мляко, хладилни превозни средства за транспортиране на продукция, превозни средства за транспортиране на живи животни и птици; 10. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти, свързани с въвеждане на системи за управление на качеството в земеделските стопанства, въвеждане на добри производствени практики, подготовка за сертификация; 11. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг; 12. за ноу-хау, придобиване на патенти права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 13. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за екологична и икономическа устойчивост на проекти, проучвания за техническа осъществимост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 – 12. Допустимите разходи за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на проекта не могат да превишават: 1. едно на сто от допустимите разходи – за проекти с инвестиции само за земеделска техника и/или разходи по т. 10 – 12; 2. пет на сто от допустимите разходи по т. 1 – 12 – за проекти с включени инвестиции за създаване на трайни насаждения и/или строително-монтажни дейности и/или оборудване и/или машини. Разходите за закупуване на земя, сгради и друга недвижима собственост не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 – 6 и т. 9 – 12. Разходите по т. 13 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г., независимо дали всички свързани с тях плащания са направени. Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 13 са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане. **Размер на финансовата помощ** Финансовата помощ е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за:

1. проекти, представени от млади земеделски стопани;
2. интегрирани проекти, включително и такива, свързани със сливания на организации на производителите;
3. проекти, които се изпълняват в обхвата на необлагодетелствани райони;
4. проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи от 6 до 10 земеделски стопани
5. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за инвестиции, изцяло свързани с изпълнявани от кандидата ангажименти по мярка 11 "Биологично земеделие" от ПРСР 2014 - 2020 г. или сходни ангажименти по мярка 214 "Агроекологични плащания", направление "Биологично земеделие" от ПРСР 2007 - 2013 г.
6. Финансовата помощ се увеличава с 10 на сто за проекти за колективни инвестиции, представени от юридически лица, включващи над 10 земеделски стопани и/или групи/организации на производители.
7. Максималният размер на финансовата помощ за проект за колективни инвестиции, представен от един кандидат/ползвател на финансова помощ, отговарящ на повече от едно от условията по т.1, 2, 3, 4, 5 и 6 е не повече от 70 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Максимално комбинирано подпомагане – 70 % от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Финансови параметри

Минимален размер на общите допустими разходи за проект – **10 000,00 лева**
Максимален размер на общите допустими разходи за проект – **200 000,00 лева**

Критерии за избор на проекти

Критерии	Точки
1. Кандидатът е млад фермер, който е физическо лице или едноличен търговец на възраст от 18 навършени до 40 не навършени години, към датата на кандидатстване	**10**
2. Дейностите по проекта са в областта на производството на продукция от чувствителните сектори на национално ниво - над 30 % от инвестициите са в посочените сектори – 10 т. - над 50 % от инвестициите са в посочените сектори - 15 т. - над 75 % - от инвестициите са в посочените сектори - 20 т.	**20**
3. Проектът създава нови работни места - до 2 работни места – 10 точки - над 2 работни места – 20 точки	**20**
4. Дейностите по проекта се осъществяват в землищата на населени места попадащи в необлагодетелстван район	**5**
5. Иновативност - въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието - над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в стопанството	**10**
6. Минимум 10 % от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	**10**

	7. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**10**
	8. Проектът е за колективни инвестиции	**10**
	9. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % - от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
	ОБЩО	**100**

Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка /маркетинг на селскостопански продукти“	**Цел:** Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително къси вериги на доставка. **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на МИГ и са за: 1. внедряване на нови и/или модернизиране на наличните мощности и подобряване на използването им, и/или 2. внедряване на нови продукти, процеси и технологии, и/или 3. намаляване на себестойността на произвежданата продукция, и/или 4. постигане на съответствие с ново въведени стандарти на ЕС, и/или 5. подобряване на сътрудничеството с производителите на суровини, и/или 6. опазване на околната среда, включително намаляване на вредните емисии и отпадъци, и/или 7. подобряване на енергийната ефективност в предприятията, и/или 8. подобряване на безопасността и хигиенните условия на производство и труд, и/или 9. подобряване на качеството и безопасността на храните и тяхната проследяемост, и/или 10.подобряване на възможностите за производство на биологични храни чрез преработка на първични земеделски биологични продукти **Допустими кандидати** 1. земеделски стопани; 2. признати групи или организации на производители или такива, одобрени за финансова помощ по мярка 9 „Учредяване на групи и организации на производители” от ПРСР 2014 - 2020 г.; 3. еднолични търговци и юридически лица, различни от кандидатите по т. 1 и 2; Кандидатите по т. 1, 2 и 3 трябва да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. Допустими са само кандидати със седалище и адрес на управление за ЕТ и ЮЛ и постоянен адрес за физическите лица на територията на МИГ. **Допустими разходи**: 1. изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, свързани с производството и/или маркетинга, включително такива, използвани за опазване компонентите на околната среда; 2. закупуване, включително чрез финансов лизинг, и/или инсталиране на нови машини, съоръжения и оборудване, необходими за подобряване на производствения процес по преработка и маркетинга, в т.ч. за: а) преработка, пакетиране, включително охлаждане, замразяване, сушене, съхраняване и др. на суровините или продукцията; б) производство на нови продукти, въвеждане на нови технологии и процеси; в) опазване компонентите на околната среда; г) производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствените нужди на предприятието, включително чрез преработка на растителна и животинска първична и вторична биомаса; д) подобряване на енергийната ефективност и за подобряване и контрол на качеството и безопасността на суровините и храните; 3. закупуване на земя, необходима за изпълнение на проекта във връзка с

	изграждане и/или модернизиране на сгради, помещения и други недвижими материални активи, предназначени за производствени дейности; 4. закупуване на сгради, помещения и други недвижими имоти, необходими за изпълнение на проекта, предназначени за производствени дейности на територията на МИГ; 5. закупуване, включително чрез финансов лизинг, на специализирани транспортни средства, включително хладилни такива, за превоз на суровините или готовата продукция, използвани и произвеждани от предприятието; 6. изграждане/модернизиране, включително оборудване на лаборатории, които са собственост на кандидата, разположени са на територията на предприятието и са пряко свързани с нуждите на производствения процес, включително чрез финансов лизинг; 7. разходи /включително чрез финансов лизинг/ за достигане на съответствие с нововъведените стандарти на ЕС, чийто крайни дати, за задължително въвеждане и гратисни периоди, са в рамките на срока за прилагане на Стратегията за ВОМР. 8. разходи за достигане на съответствие с международно признати стандарти за системи за управление, разходи за въвеждане на добри производствени практики, системи за управление на качеството и подготовка за сертификация в предприятията само когато тези разходи са част от общ проект на кандидата; 9. закупуване на софтуер, включително чрез финансов лизинг; 10. за ноу-хау, придобиване на патентни права и лицензи, за регистрация на търговски марки и процеси, необходими за изготвяне и изпълнение на проекта; 11. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за предпроектни проучвания, такси, хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа устойчивост на проекти, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1 - 10. Допустимите разходи по т. 11 не може да превишават следните стойности: 1. за консултантски услуги, свързани с подготовката и управлението на проекта, като част от разходите по т. 11 не могат да превишават 5 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 10; 2. разходите за изготвяне на технически и работен проект в случаите на строително-монтажни дейности, като част от разходите т. 11 не могат да превишават 2,25 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 10; 3.разходите за изготвяне на технологичен проект, когато не е включен в разходите по т. 2, като част от разходите по т. 11 не могат да превишават 2,25 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 10; 4. разходите за строителен надзор като част от разходите по т. 11 не могат да превишават едно на сто от допустимите разходи по т. 1 - 10; 5. разходите за пред проектни проучвания, правни услуги и хонорари за архитекти и инженери, извън тези по т. 1, 2, 3 и 4, като част от разходите по т. 11 не могат да превишават 1,5 на сто от допустимите разходи по т. 1 - 10. Разходите за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти по т. 3 и 4 не могат да надхвърлят 10 на сто от общия размер на допустимите разходи по т. 1 и 2 и т. 5 - 10. Разходите по т. 11 са допустими, ако са извършени не по-рано от 1 януари 2014 г.,

независимо дали всички свързани с тях плащания са направени.
Дейностите и разходите по проекта, с изключение на разходите по т. 11, са допустими, ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, независимо дали всички свързани с тях плащания са направени.
Разходите за закупуване на земя, сгради и други недвижими имоти - недвижима собственост, са допустими за финансиране до размера на данъчната им оценка, валидна към датата на подаване на заявлението за подпомагане. В случай че към датата на придобиването данъчната оценка е с по-ниска стойност, допустими за финансиране са разходи до този размер.
Закупуването чрез финансов лизинг на активите е допустимо, при условие че ползвателят на помощта стане собственик на съответния актив не по-късно от датата на подаване на заявката за междинно или окончателно плащане за същия актив.

Размер на финансовата помощ

Финансовата помощ за одобрени проекти е в размер 50 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, представени от микро-, малки или средни предприятия, а за проекти, представени от големи предприятия, финансовата помощ е в размер на 40 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи.

Финансови параметри

Минимален размер на общите допустими разходи за проект – **10 000,00 лева**
Максимален размер на общите допустими разходи за проект – **200 000,00 лева**

Критерии за избор на проекти

Критерии	**Точки**
1. Предприятието е класифицирано като микро, съгласно препоръка на ЕС 2003/361/ЕС	**5**
2. Проекти, насърчаващи интеграцията на земеделските стопани - Предприятието на кандидата предвижда в бизнес плана преработката на минимум 65 % собствени или на членовете на групата/организация на производители или на предприятието	**10**
3. Инвестициите са за преработка на плодове и зеленчуци и мляко	**15**
4. Проектът създава нови работни места - до 3 работни места – 10 точки - над 3 работни места – 20 точки	**20**
5. Минимум 10 % от допустимите инвестиционни разходи са за подобряване на енергийната ефективност на предприятието	**10**
6. Иновативност - въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието - над 30 % от допустимите инвестиционни разходи по проекта са свързани с иновации в предприятието –	**10**

	7. Проектът включва преработка и производство на биологични продукти	**10**
	8. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**10**
	9. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % - от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
	10. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
	ОБЩО	**100**

Мярка 6.4.1 „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“	**Цел:** Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на МИГ и са за: 1. Развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги); 2. Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз (независимо от вложените продукти и материали); 3. Развитие на услуги във всички сектори (например: грижи за деца, възрастни хора, хора с увреждания, здравни услуги, счетоводство и одиторски услуги, ветеринарни дейности и услуги базирани на ИТ и др.).; 4. Производство на енергия от възобновяеми енергийни източници за собствено потребление; 5. Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други неземеделски дейности. **Допустими кандидати -** Земеделски стопани или микропредприятия, регистрирани като еднолични търговци или юридически лица по Търговския закон, Закона за кооперациите или Закона за вероизповеданията, както и физически лица, регистрирани по Закона за занаятите. Стопанството на кандидати, земеделски стопани, трябва да има стандартен производствен обем над 2 000 евро. Допустими са само кандидати със седалище и адрес на управление за ЕТ и ЮЛ и постоянен адрес за физическите лица на територията на МИГ. **Допустими разходи** 1. Изграждане, придобиване или подобрения на недвижимо имущество; 2. Закупуване, включително чрез лизинг на нови машини и оборудване до пазарната стойност на активите; 3. Общи разходи, свързани с разходите за точка „1“ и „2“, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно

екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост;
Разходите по т.“3“ не могат да надхвърлят 12 % от сумата на разходите по т. „1“, „2“ и „4“.
4. Нематериални инвестиции: придобиване и създаване на компютърен софтуер и придобиване на патенти, лицензи, авторски права и марки.Не са допустими за подпомагане текущи разходи.
Разходите са допустими само ако са извършени след подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на общите разходи.
Допустими са авансови плащания в размер до 50% от одобрената финансова помощ.

Размер на финансовата помощ

Финансовата помощ не може да надвишава 75% от общите допустими разходи
Интензитетът на подпомагане по проект на развитие на туризъм (изграждане и обновяване на туристически обекти и развитие на туристически услуги), не може да надвишава 5 на сто от общите допустими разходи.
При спазване на условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година, относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis“.
Размерът на финансовата помощ, която се предоставя за дейност е стойността на действителните разходи, реално извършени, платени и доказани с разхооправдателни и платежни документи, но не повече от еквивалента на 200 000 евро за период от три последователни данъчни години.

Финансови параметри

Минимална стойност на допустимите разходи – **10 000,00 лева**
Максимална стойност на допустимите разходите по проекта – **200 000,00 лева**

Критерии за избор на проекти

Критерии	Точки
1. Проекти за развитие на интегриран селски туризъм	**15**
2. Проекти в сферата на битовите и/или техническите услуги и/или социалните услуги и/или производство на стоки	**10**
3. Проекти, представени от физически лица - млади фермери /земеделски производители до 40 години, включително/(за ЕТ)	**5**

	4. Кандидати, осъществявали дейност най-малко 3 години преди датата на кандидатстване: - проекти, представени от кандидати, които извършват дейност от най-малко три години към датата на кандидатстване, реализирали са приходи не по-малко от 5000 лв. годишно - 5 точки - проекти, представени от кандидати, които извършват дейност от най-малко три години към датата на кандидатстване, реализирали са приходи не по-малко от 10000 лв. годишно - 10 точки - проекти, представени от кандидати, които извършват дейност от най-малко три години към датата на кандидатстване, реализирали са приходи не по-малко от 15000 лв. годишни – 15 точки”	**15**
	5. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**10**
	6. Проектът създава нови работни места - до 3 работни места – 10 точки - над 3 работни места – 20 точки	**20**
	7. Иновативност - въвеждане на нови за територията практика, и/или услуга и/или продукт в предприятието	**5**
	8. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % - от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
	9. Проектът предлага уникални производства или услуги, които са знакови за идентичността на територията	**5**
	10. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
	11. Проекти, подадени от кандидати, притежаващи опит или образование в сектора, за който кандидатстват	**5**
	ОБЩО	**100**

Мярка 7.2 Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	**Цел:** Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на МИГ и са за: 1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, улици, тротоари, и съоръженията и принадлежностите към тях; 2. Изграждане и/или обновяване на площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности 3. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни, включително транспортни средства; 4. Реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност;

	5. Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура; 6. Изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на обекти, свързани с културния живот, вкл. мобилни такива, вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства; 7. Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общинска образователна инфраструктура с местно значение. **Допустими кандидати** **1.** Община Айтос **2.** Юридически лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната инфраструктура, образованието и културния живот; **3.** Читалища за дейности, свързани с културния живот; Допустими са само кандидати със седалище и адрес на управление на територията на МИГ. **Допустими разходи** 1. за строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 2. закупуване на нови транспортни средства, оборудване и обзавеждане до пазарната им стойност, включително чрез финансов лизинг, съгласно допустимите за подпомагане дейности; 3.придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност; 4. разходи, свързани с проекта, в т.ч. разходи за хонорари за архитекти, инженери и консултанти, консултации за икономическа и екологична устойчивост на проекта, извършени както в процеса на подготовка на проекта преди подаване на заявлението за подпомагане, така и по време на неговото изпълнение, които не могат да надхвърлят 12 на сто от общия размер на допустимите разходи по проект, включени в т. 1, 2 и 3. Допустими са авансови плащания в размер до 50 % от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва: - до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и; - разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП. Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС. **Размер на финансовата помощ** Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи се предвижда финансиране

в размер на 100 %.

Интензитетът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“. При изпълнение на проект, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел или по Закона за народните читалища, не се прилагат чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Финансови параметри

Минимален размер на допустимите разходи за проект – **20 000,00 лева**

Максимален размер на допустимите разходи за проект – **391 000,00 лева**

Критерии за избор на проекти

Критерии	**Точки**
1.Дейностите по проекта се осъществяват: - на територията на населено място/ населени места с общо население до 500 души -**20** т. - на територията на населено място/ населени места с общо население от 501 до 1500души -**25** т. - на територията на населено място/ населени места с общо население над 1501 души -**30** т. по данни на НСИ към 31.12. на годината, предхождаща годината на кандидатстване	**30**
2. Проектът предлага нови инициативи за повишаване на качеството на живот в района	**10**
3. Интервенциите по проекта са за обект от културна и/или спортна и/или обществена значимост за територията	**10**
4.Кандидата е община	**4**
5. Кандидатът е Юридическо лице с нестопанска цел или Читалище	**6**
6. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за същата дейност по други програми	**5**
7. Дейностите по проекта са за облагородяване на градска среда за уязвими групи от населението	**10**
8. Дейностите по проекта включват изграждането на достъпна инфраструктура за хора с увреждания	**10**
9. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % - от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 3 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т.	**5**
10. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
11.Проекта ще създаде работни места при изпълнение на допустимите дейности/ ще бъде наемана местна работна ръка: до 2 души -2 точки	**5**

	над 2 души - 5 точки	
	ОБЩО	**100**
Мярка 7.5 Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	**Цел:** Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на местните ресурси **Обхват на дейностите:** Допустими са само дейности на територията на МИГ и са за: 1. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на туристически информационни центрове; 2. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство; 3. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центровете за изкуство и занаяти с туристическа цел; 4. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно и/или историческо наследство и предоставящи услуги с познавателна или образователна цел; 5. Изграждане, реконструкция, ремонт и закупуване на съоръжения за туристическа инфраструктура (информационни табели и пътепоказатели за туристическите места и маршрути, съоръжения за безопасност, велоалеи и туристически пътеки). **Допустими кандидати** 1. Община Айтос; 2. Юридически лица с нестопанска цел със седалище и адрес на управление на територията на МИГ. **Допустими разходи** 1. Изграждане, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество; 2. Закупуване или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, обзавеждане до пазарната цена на актива; 3. Общи разходи, свързани с изброените по-горе, например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост; 4. Следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки. Разходите по т. „3“ не трябва да надхвърлят 12% от сумата на разходите по т. „1“, „2“ и „4“. Допустими са авансови плащания в размер до 50% от публичната помощ, свързана с одобрените допустими разходи. За проекти, по които бенефициентите са възложители по ЗОП, авансовото плащане е допустимо както следва: – до 12% от стойността на одобрената публична помощ по проекта за общи разходи и при наличие на документи от проведената съгласно изискванията на ЗОП процедура за избор на изпълнител/и; – разлика до 50% от стойността на одобрената публична помощ по проекта след провеждане на всички процедури и сключване на договор за избор на изпълнител/и по ЗОП. Разходите за ДДС са допустими в случаите, когато не подлежат на възстановяване в съответствие с националното законодателство в областта на ДДС. **Размер на финансовата помощ**	

Финансовата помощ е в размер 100 на сто от общия размер на допустимите за финансово подпомагане разходи за проекти, които след извършване на инвестицията не генерират нетни приходи. В случаите, когато размерът на допустимите разходи по инвестициите е в размер до 50 000 евро за един обект, който е с установен потенциал за генериране на приходи се предвижда финансиране в размер на 100 %. Интензитетът на финансовата помощ за проекти, които след извършване на инвестицията ще генерират нетни приходи се определя въз основа на анализ „разходи-ползи“. При изпълнение на проект, включващ само нестопански дейности и изпълняван от лице, регистрирано по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, не се прилагат чл. 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Финансови параметри

Минимален размер на допустимите разходи за проект – **10 000,00 лева**;

Максимален размер на допустимите разходи за проект – **200 000,00 лева**

Критерии за избор на проекти

Критерии	**Точки**
1. Проекти за развитие на интегриран селски туризъм	**10**
2. Дейностите по проекта се осъществяват извън общинския център	**20**
3. Дейностите по проекта се осъществяват в общинския център	**25**
4. Кандидатите са Юридически лица с нестопанска цел	**10**
5. Проектът включва дейности с позитивен принос към околната среда - над 30 % - от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 5 т. - над 50 % от инвестициите са насочени към дейности, опазващи околната среда - 10 т.	**10**
6. Кандидатът не е получавал подкрепа от Общността за подобна инвестиция	**10**
7. Проектът предвижда използването на местни доставчици на стоки и/или услуги	**5**
8. Проекта ще създаде работни места при изпълнение на допустимите дейности /ще бъде наемана местна работна ръка - от 1 до 5 души - 5 точки - над 5 души – 10 точки	**10**
ОБЩО	**100**

ОПОС (ЕФРР)	**НЕПРИЛОЖИМО**
ОПНОИР (ЕСФ)	**НЕПРИЛОЖИМО**
ОПРЧР (ЕСФ)	**НЕПРИЛОЖИМО**
ОПИК	**НЕПРИЛОЖИМО**
ПМДР (ЕФМДР)	**НЕПРИЛОЖИМО**

6. Финансов план:

6.1. Индикативно разпределение на средствата по програми/фондове и по мерки:

(не повече от 2 страници)

Код на мярката	*Име на мярката*	*Общо за периода на стратегията*	
		Лева	*%*
	Мерки, финансирани от ПРСР 2014 - 2020 г. (ЕЗФРСР)		
4.1.1.	Инвестиции в земеделски стопанства	200 000,00	5,36
4.2.1	Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти	200 000,00	5,36
6.4.1	Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности	1 072 580,55	28,73
7.2	Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура	2 060 164, 45	55,19
7.5	Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура	200 000,00	5,36
	Мерки, които не са част от ПРСР 2014 - 2020 г. , но са включени в Регламент (ЕС) № 1305/2013 (финансирани от ЕЗФРСР)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, извън обхвата на мерките от Регламент (ЕС) № 1305/2013, но съответстващи на целите на регламента (финансирани от ЕЗФРСР)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, финансирани от ОПОС (ЕФРР)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, финансирани от ОПНОИР (ЕСФ)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, финансирани от ОПРЧР (ЕСФ)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, финансирани от ОПИК (ЕФРР)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	Мерки, финансирани от ПМДР (ЕФМДР)		
	НЕПРИЛОЖИМО		
	ОБЩО ЗА ПРОЕКТИ КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА ВОМР:	3 732 745,00	100 %
	Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие (25 на сто от общите публични	1 208 670,14	24,46%

	разходи от ЕЗФРСР, включващи разходите по подмярка 19.2 и подмярка 19.4)		

6.2. Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по програми и по мерки: *(не повече от 2 страници)*

Целите на Стратегията за ВОМР ще бъдат постигнати, чрез прилагането на 6 мерки от ПРСР 2014-2020 г., вкл. /19.4 Текущи разходи и популяризиране на Стратегията за ВОМР/. Изпълнението на Стратегията ще стартира с всички мерки и те ще се изпълняват през целия програмен период до 2025 г. Бюджетът за частния сектор и селското стопанство на територията на МИГ е обоснован от повишения интерес от страна на бизнеса и земеделските производители към кандидатстване с проекти в МИГ, както и от факта, че малките земеделски стопани и микропредприятията срещат изключителни трудности при кандидатстване по националните програми. Изхождайки от анализите на нуждите и потенциала на територията към:

ПРИОРИТЕТ 1: Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението са насочени общо **1 472 580,55 лева** или **39,45 %** от средствата по Мярка 19.2 "Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие"

Специфичните цели на този приоритет ще бъдат постигнати, чрез прилагането на съответните мерки и следния бюджет:

Чрез Мярка 4.1.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“, с бюджет **200 000 лева /5,36%/** ще се цели постигането на *Специфична цел 1.1:* Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции.

Прилагането на Мярка 4.2.1 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ цели да укрепи хоризонталната и вертикална интеграция на хранителната верига и да насърчи изграждането на конкурентни предимства на основа качество и добавена стойност на продуктите и иновациите в преработвателния сектор и да способства за постигане на *Специфична цел 1.2:* Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от хранително-преработвателната промишленост, включително къси вериги на доставка. За мярката са отделени **200 000 лева или 5,36** % от средствата по Стратегията.

Към постигането на Специфична цел 1.3: Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес са насочени най – голям ресурс **1 072 580,55 лева** или **28,73 %** от средствата, които ще подпомогнат неземеделския бизнес и разнообразяването на местната икономика по мярка 6.4.1 „Инвестиционна подкрепа за неземеделски дейности“.

Средствата по публичните мерки ще спомогнат за разнообразяване предлагането на социални услуги, подобряване и изграждане състоянието на необходимата инфраструктура за тяхното развитие с цел повишаване качеството на живот на местното население.

За реализацията на **ПРИОРИТЕТ 2** „Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията, МИГ ще се стреми да постигне следните специфични цели, прилагайки съответните мерки и отделяйки нужните средства.

За постигането на *Специфична цел 2.*1: Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности, чрез мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ са отделени **2 060 164,45** лева или **55,19 %** от средствата.

Специфична цел 2.2: Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на местните ресурси ще бъде реализирана с помощта на Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“ и **200 000,00 лева /5,36 %/.** Общо по Приоритет 2 на Стратегията са отделени **2 260 164,45 лева или 60,55 %** от средствата.

7. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ, ПОКАЗВАЩ КАК ЦЕЛИТЕ СА ПРЕВЪРНАТИ В ДЕЙСТВИЯ: (не повече от 4 страници)

ОСНОВНА СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

Стимулиране на местното развитие и превръщането на територията на МИГ – Айтос в динамично развиващ се селски район с разнообразен и устойчив бизнес, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението, с адекватно на съвременните условия качество на живот и ефективно използване на местните ресурси.

ПРИОРИТЕТ 1: Развитие и стимулиране на предприемачество и устойчив бизнес с висока добавена стойност, осигуряващ заетост и стабилни доходи на населението

Специфични цели	Мерки за реализиране на целите	Срок за реализация	Индикатор за продукт (изпълнени дейности) и резултат	Индикатор за оказано въздействие	Средства лева Източник	Отговорни институции
Специфична цел 1.1: Подобряване на общата ефективност, конкурентоспособност и устойчивост на земеделските стопанства и насърчаване на колективни инвестиции	**Мярка 4.1.1** „Инвестиции в земеделски стопанства“	1-ви прием 2017 г	Брой проекти и бенефициенти, финансирани по мярката; Общ обем на инвестициите /със съфинансиране/; Брой, подпомогнати стопанства от животновъдния сектор; Дял на младите фермери, финансирани по мярката; Брой стопанства, въвели нов продукт или технология; Създадени нови насаждения; Брой проекти с добавена стойност към земеделски продукти	Общ брой създадени работни места	**100 000 ПРСР**	**МИГ Айтос**
		2-ри прием 2018 г			**100 000 ПРСР**	
		Резервен прием февруари 2019 г			Остатък от двата приема **ПРСР**	
Специфична цел 1.2: Насърчаване създаването, развитието и подобряване на цялостната дейност на предприятия от	**Мярка 4.2.1 /ПРСР/** „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти”	1-ви прием 2017 г		Население, облагодетелствано от дребно мащабните инвестиции Създадени работни места	**100 000 ПРСР**	**МИГ Айтос**
		2-ри прием 2018 г			**100 000 ПРСР**	
		Резервен прием			Остатък от двата приема	

		февруари 2019 г				

Специфична цел 1.3. Насърчаване на предприемачеството и развитие на неземеделски бизнес	**Мярка 6.4.1** „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“	1-ви прием 2017 г 2-ри прием 2018 г Резервен прием февруари 2019 г	Брой проекти и бенефициенти, финасирани по мярката; Общ размер на инвестициите /със съфинансиране/; Брой подпомогнати нови туристически дейности; Обем на инвестициите в туризъм; Брой реализирани иновации – нова услуга за територията	Удовлетвореност на посетителите от проведените събития	**600 000 ПРСР** **333 745 ,00 ПРСР** Остатък от двата приема **ПРСР**	**МИГ Айтос**
ПРИОРИТЕТ 2 „Подобряване и развитие на жизнената среда и качеството на живот и интегрирано, устойчиво и ефективно оползотворяване на природно-културните ресурси на територията на МИГ Айтос“						
Специфична цел 2.1: Подобряване на качеството на живот и на услугите за местните общности	**Мярка 7.2 /ПРСР/** „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“	1-ви прием 2017 г 2-ри прием 2018 г Резервен прием февруари 2019 г	Брой проекти и бенефициенти, финансирани по мярката ; Подобрени културни центрове Брой проекти, свързани с информационни и телекомуникационни услуги; Брой проекти за изграждане/подобряване на сгради, свързани с предоставяне на услуги; Изградени или ремонтирани детски площадки; Заведения за социални услуги с подобрена база; Подобрени младежки и спортни центрове; Общ размер на инвестициите	Население, облагодетелствано от дребно мащабните инвестиции Създадени работни места	**800 000 ПРСР** **600 000 ПРСР** Остатък от двата приема **ПРСР**	**МИГ Айтос**

Специфична цел 2.2: Устойчиво развитие на територията чрез ефективно използване на местните ресурси	**Мярка 7.5 /ПРСР/** „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“	1-ви прием 2017 г Резервен прием февруари 2019	Брой проекти и бенефициенти, финансирани по мярката; Подкрепени програми за маркетинг и реклама и проекти за развитие на продукти и маркетинг на дестинациите; Общ размер на инвестициите; Брой посетители на подкрепените атракции; Брой развити туристически атракции/обекти; Брой туристически, посетителски или занаятчийски центрове, подпомогнати по мярката	Удовлетвореност на посетителите от проведените събития	**200 000, 00 ПРСР** Остатък от първи прием **ПРСР**	**МИГ Айтос**

8. Описание на уредбата за управлението и мониторинга на стратегията, която показва капацитета на местната инициативна група да изпълни стратегията, и описание на специфичната уредба относно оценката:

(не повече от 12 страници)

8.1. Организационна структура на МИГ:

организационна структура/ схема.

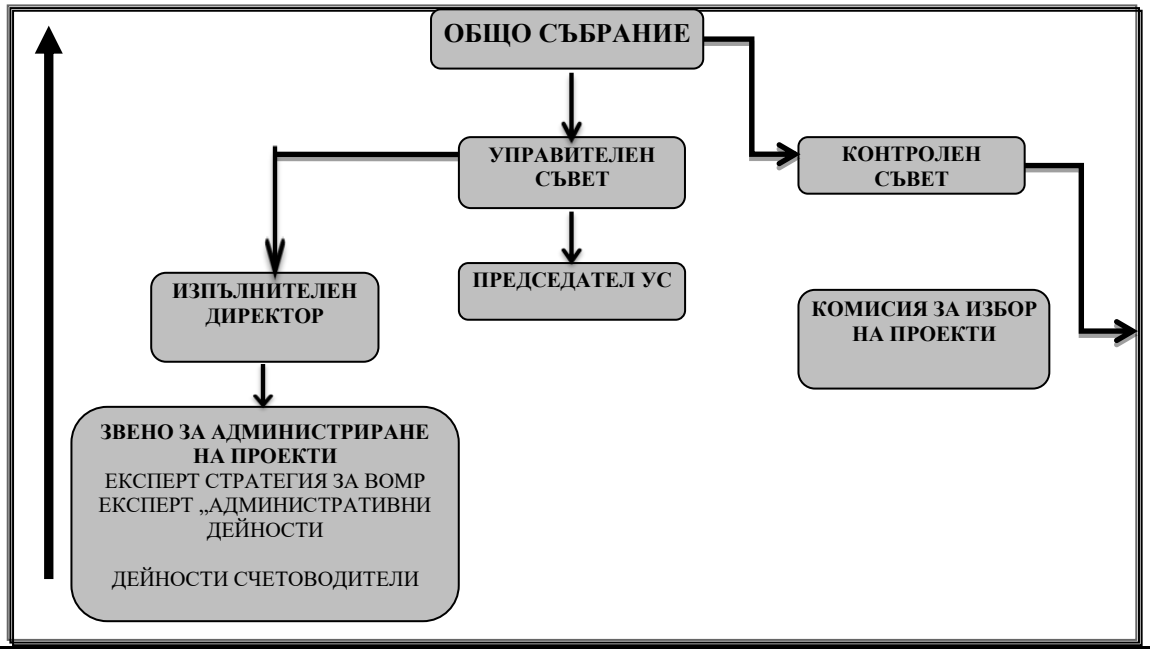

8.2. Управление на МИГ:	
- органи за управление и контрол;	Местна инициативна група „Айтос” е създадена през 2008 г. и регистрирана със съдебно решение No 39/2008 на Бургаски окръжен съд. Съгласно Устава на организацията, **Общото събрание (ОС**) е върховен колективен орган на Сдружението. То се състои от 35 членове на Сдружението и включва представители на над 70 % от населените места на територията на МИГ: От Общото Събрание 1 член е представител на община Айтос (2,86 %), 17 са представителите на стопанския сектор (48,57 %) и 17 са представители на сектора на читалища , неправителствените организации и граждани самоопределили се като нестопански сектор (48,57 %). Нито един от представените сектори в Общото събрание не превишава 49 на сто от имащите право на глас, съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел. Освен основните си правомощия по ЗЮЛНЦ, ОС избира и освобождава членовете на Управителния съвет (УС) чрез явно гласуване, изключва членове и приема членове в случаи на отказ от страна на УС. По отношение на Стратегията за ВОМР, ОС я приема и одобрява както самата стратегия, така и нейния бюджет и годишните доклади за отчитането й. **Управителния съвет /УС/** се състои от 7 лица, членове на Сдружението. УС се избира от ОС с мандат от 5 години. УС избира от състава си Председател и избира и освобождава Изпълнителния директор. По отношение на Стратегията за ВОМР, УС предлага на ОС бюджета и план за изпълнението; избира и освобождава Комисии за оценка и избор на проекти; взема окончателни решения за финансиране на проекти по подхода ЛИДЕР и др. **Комисията за избор на проекти /КИП/** е временен орган на МИГ, чийто брой и състав се определя от Управителния съвет. Назначава се със заповед на Председателя на УС, във връзка с обявените покани за кандидатстване от МИГ и с цел подбор и одобрение на подадените заявления за подпомагане. В състава на Комисията за избор на проекти могат да бъдат назначавани служители на МИГ, членове на колективния върховен орган на МИГ и външни експерти-оценители, като основно изискване е тези лица да са различни от лицата извършили проверката за административно съответствие и допустимост и от членовете на колективния управителен орган /УС/. Не по-малко от 1/3 от членовете на КИП са членове на колективния върховен орган /ОС/ на МИГ. Делът на представителите на публичния сектор в комисията не може да превишава 50 на сто от имащите право на глас членове. В състава на КИП могат да бъдат допускани и наблюдатели без право на глас, определени от Управляващият орган на програмата, от която се предоставя финансиране по съответната процедура за подбор на проекти. Когато участват в комисията за избор на проекти, членовете на КИП подписват декларация за липса на конфликт на интереси по смисъла на ал. 1 т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване на конфликт на интереси. В случаите когато член на комисията установи, че е налице конфликт на интереси той подава писмо до МИГ за самоотвод, като неговото място в комисията се заема от нов член. **Основно изискване** за състава на всички органи /ОС, УС и КИП/ на МИГ „Айтос“ е да имат дял на представителите на публичния сектор, на представителите на стопанския сектор и на представителите на нестопанския сектор, непревишаващ 49 на сто от имащите право на глас съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

	Подробно описание на информацията е поместена в Устава и в приложените длъжностни характеристики.
- описание на позициите и изискванията към изпълнителния директор и персонала.	**Изпълнителния директор на МИГ „Айтос“** се избира от Управителния съвет. Правомощията на изпълнителния директор се определят в устава на МИГ и в трудовия му договор. Изпълнителният директор, при упълномощаване от страна на Председателя на УС, представлява Сдружението в страната и чужбина, включително пред държавни органи, институции и учреждения и др. Той управлява програмната и финансовата дейност на Сдружението, сключва договори, предлага на УС за избор щатния състав, бюджета и програмата на Сдружението, включително Стратегия за ВОМР, както и отчетите, докладите и заявките за плащане, свързани с нейното прилагане. Съгласно Наредба № 22/14 декември 2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г., при избор на Изпълнителен директор се спазват следните изисквания: завършено висше образование, най-малко степен „бакалавър“; професионален стаж най-малко 5 години; управленски опит най-малко две години; опит в реализиране на проект, програма или стратегия със стойност над 100 хиляди лева, финансирани от ЕС или от други международни донори. За дейността си Изпълнителният директор се отчита пред Управителния съвет и Общото събрание съгласно одобрените и подписани длъжностни характеристики Изпълнителния директор ще има координиращи и ръководни функции по целия процес на реализация на Стратегията за ВОМР. МИГ „Айтос“ предвижда на постоянен трудов договор за периода до септември 2023 г. да бъдат назначени служители на следните позиции: 1. Експерт прилагане на Стратегия за ВОМР 2. Експерт „Административни дейности“ Заедно с изпълнителния директор, щатните служители в Звеното за администриране на проекти на МИГ „Айтос“ ще бъдат общо **3 човека**. ➢ **Експерт „Прилагане на Стратегия за ВОМР”** ще има основна роля и участие в прилагането на Процедурата за подбор на проекти към стратегия за ВОМР на МИГ и в частност участие в процесите по: информиране на местната общност; подпомагане на участниците в процеса по подаване на заявления за подпомагане, изпълнение на проектите, подаване на заявки за плащане; проверка административното съответствие и допустимост на заявленията за подпомагане; наблюдение оценка и мониторинг на проектите и на самата Стратегия за ВОМР; провеждането на обучения за местни лидери и др.) ➢ **Експерт„Административни дейности “** ще поеме голяма част от административната работа на Звеното за администриране на проекти по съгласуване и публикуване на поканите за прием, приемане и регистрация на заявленията за подпомагане в ИСУН, в електронния регистър и в системата база данни на МИГ. Техническия асистент ще има и подпомагащи и координиращи функции по административната дейност на организацията и ще отговаря за организирането изпълнението и отчитането на всички дейности на МИГ по под мярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“ на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие”, включително и по обявяването и провеждането на

	обществените поръчки на МИГ „Айтос“, съгласно ЗОП, във връзка с управлението на финансовите средства на МИГ. ➢ **Счетоводството на МИГ** ще бъде възложено на външен изпълнител, с който след одобрение на Стратегията за ВОМР, ще бъде сключен Договор с основни изисквания, изпълнителя да бъде пряко отговорен за пълно водене на счетоводството на МИГ, да осъществява финансови консултации и финансов контрол по отношение на дейностите по под мярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегия за ВОМР“). С избраните от УС, служители са сключени предварителни споразумения за последващо наемане по трудов договор на пълен работен ден. Всички избрани служители са подходящи, с необходимия опит в прилагането на Стратегия за местно развитие и напълно покриват изискванията на чл. 13, ал. 3, ал. 4, ал. 5, ал. 6 и ал. 7 на Наредба № 22/14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“. С оглед спазването на изискванията на чл. 13, ал. 1 на Наредба № 22/14.12.2015 г. за прилагане на подмярка 19.2 „Прилагане на операции в рамките на стратегии за Водено от общностите местно развитие“ за осигуряване на самостоятелен офис на МИГ е сключено Предварително Споразумение за наем на помещения за офис на СНЦ „МИГ Айтос” с „Аетос Фамили Хаусес” ООД /Приложение Споразумение за наем на помещение за офис/. За всеки от служителите е осигурено и необходимото офис оборудване, обзавеждане и техника за работа . Подробното описание на организационната структура и задълженията по управление и контрол на дейността на МИГ „Айтос“ се намира в Устава на организацията и в Правилата за реда за осъществяване на общественополезна дейност и за набиране и разходване на имуществото на сдружение с нестопанска цел МИГ „Айтос” както и в Правилника за дейността на Управителния съвет на МИГ „Айтос“.
8.3. Капацитет на местната инициативна група да изпълни стратегията за ВОМР:	
МИГ „Айтос“ няма достатъчно натрупан опит при изпълнението на дейности за развитие и оживяване на територията си. Въпреки това, от създаването си през 2010 г., до сега има изградена структура на управление, която е работила и е постигнала определени успехи. Тя е изпълнявала проект за подготовка на Стратегия за местно развитие под мярка 431-2 „Придобиване на умения и постигане на обществена активност“ от ПРСР 2007 – 2013 г. в периода 2009 г. – 2011 г., Изпълнението на проект по подмярка 19.1. „Помощ за подготвителни дейности“ е основна стъпка и изигра не малка роля за доизграждане на капацитета, обучение и укрепване на създаденото партньорство, с цел изготвяне и изпълнение на стратегия за Водено от общностите местно развитие. На територията интересът на местната общност към новата Стратегия за ВОМР на МИГ е изключително голям, поради факта, че местната общност не успя да реализира Стратегия за местно развитие през 2011 – 2015 г., но хората успяха да видят и се докоснат до изключителните възможности, които предлага Подхода „Лидер“. За своя капацитет относно прилагане на Стратегията за ВОМР, МИГ разчита на всички заинтересовани страни. В местната общност вече има достатъчно капацитет, финансова обезпеченост и много голяма готовност за реализация на конкретни проектни идеи, съобразени с нуждите на всеки от бенефициентите. Между местните участници са създадени и добре развити връзки и взаимоотношения, основани на принципите на прозрачност, взаимно уважение и зачитане интересите на всеки от секторите. Финансовото обезпечение за дейностите на МИГ ще бъде с безвъзмездна помощ по подмярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на стратегия за Водено от общностите местно развитие“ от	

Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. Финансовата помощ по подмярката се предоставя за дейности, които ще допринесат за постигане на следните цели:
- обезпечаване на МИГ с необходимия финансов ресурс за ефективното изпълнение на стратегия за ВОМР и нейното популяризиране;
- повишаване на информираността на населението относно подхода ВОМР и насърчаване на активното му участие в процеса на прилагане на стратегии за ВОМР.
Ангажирането на опитен експертен и управленски екип на МИГ, съвместно с наемане на доказани външни експерти гарантира успешното изпълнение на Стратегията за местно развитие.
През периода на прилагане на новата Стратегия за ВОМР ще се разчита на Община Айтос по отношение на първоначалното и текущи финансирания на дейностите на МИГ по под - мярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегията за ВОМР“.

8.4. Описание на системата за мониторинг и оценка:

Мониторингът се определя като системно и непрекъснато събиране, анализ и използване на информация за управленски контрол и вземане на решения. Оценката се определя като преценка на публичните политики от гледна точка на техните резултати и въздействие, както и на потребностите, чието удовлетворяване се цели с тях. МИГ ще осъществява мониторинг на всички равнища на административна дейност. При него ще се използват както официални доклади, така и неофициални съобщения, като акцентът може да се постави върху:
• използваните ресурси/вложенията (мониторинг на влаганите ресурси);
• планираните дейности и/или осъществяваните процеси (мониторинг на изпълнението);
• получените крайни/непосредствени резултати (мониторинг на резултатите). Целта е да се коригират отклоненията от поставените задачи, като по този начин се подобри осъществяването на инициативата и се улесни по-нататъшното развитие на процеса. Чрез мониторинга ще се цели да се предостави на компетентните органи /УО на ПРСР, Общото събрание и Управителния съвет на МИГ/, както и на главните заинтересовани страни, ранна информация за напредъка – или липсата на напредък – по постигането на резултатите. По време на мониторинга ще се набират количествени и качествени данни за ежедневния процес по прилагането на Стратегията, като напредъкът към текущия момент ще се сравнява с първоначалните очаквания, за да се определят евентуалните необходими корективни действия. МИГ предвижда да разработи план за осъществяване на мониторинг за реализацията на стратегията, включващ: показатели за крайния резултат, източници на данните, методите за събиране на данните, кой ще събира данните и с каква честота и кой ще използва информацията. МИГ ще извършва редовни мониторингови посещения, според предварително разработен план-график. Те ще бъдат насочени към проследяване изпълнението на проектните дейности и качеството на услугите, потвърждаване, че услугата реално е била предоставена, инвестициите са били извършени, а правилата – спазени. Освен това мониторинговото посещение ще включва физическа проверка дали обектът на договора е наистина наличен, съгласно спецификациите на проекта, както и че е правилно отразен.
МИГ ще изгради и поддържа собствена база данни, чрез която ще предвиди възможност за проследяването на определен набор от финансови индикатори, между които: брой и стойност на подадените заявления, брой и стойност на одобрените заявления, брой и стойност на сключените договори, брой и стойност на подадените искания за плащане, брой и стойност на одобрените искания за плащане, брой и стойност на успешно приключилите проекти. Тези базисни индикатори ще се допълват от поредица от индикатори за резултат и въздействие, които се осигуряват от информационната система. Екипът на МИГ ще поддържа актуална информация по отношение на напредъка по изпълнението на стратегията като редовно проследява заложените индикатори.

9. Индикатори за мониторинг и оценка:

9.1. Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР, включително брой създадени работни места: *(не повече от 1 страница)*

Вид	Индикатор	Мерна единица	Цел 2025	Източник на данни
Резултат	Брой проекти, финансирани по Стратегията	Брой	23	Мониторинг База данни МИГ
	Брой подадени заявления за подпомагане	Брой	43	Мониторинг База данни МИГ
	Брой на одобрените заявения	Брой	38	Мониторинг База данни МИГ
	Стойност на одобрените заявления	Лева	4 933 708,89	Мониторинг База данни МИГ
	Брой на сключените договори	Брой	23	Мониторинг База данни МИГ
	Стойност на сключените договори	Лева	3 732 745,00	Мониторинг База данни МИГ
	Стойност на изплатените проекти	Лева	3 732 745,00	Мониторинг База данни МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по Стратегията	Брой	16	Мониторинг База данни МИГ
	Брой реализирани иновации в стопанския сектор	Брой	2	Мониторинг База данни МИГ
	Общ брой дейности, свързани с подпомагане на уязвими групи и маргинализирани общности	Брой	2	Мониторинг База данни МИГ
	Брой предприятия от Аграрен сектор, с въведена модернизация и / или иновация	Брой	2	Мониторинг База данни МИГ
	Брой консултации, организирани или осъществени от МИГ	Брой	120	Отчети МИГ
	Брой дейности за популяризиране на Стратегията	Брой	20	Отчети МИГ
	Дял от населението на територията, което се ползва от проектите по Стратегията	%	75%	Мониторинг База данни МИГ НСИ
Въздействие	Създадени работни места	Брой	32	Мониторинг База данни МИГ

9.2. Индикатори по мерки:

(не повече от 1 страница за индикатори по мярка)

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.1.1				
Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2023**	**Източник на данни**
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	4	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	4	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Общ обем на инвестициите	Лева	400 000	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой, подпомогнати стопанства от животновъдния сектор	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
Резултат	Дял на младите фермери, финансирани по мярката	%	30	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой стопанства, въвели нов продукт или технология	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Създадени нови насаждения	Дка	10	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой проекти с добавена стойност към земеделски продукти	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
Въздействие	Създадени работни места	Брой	4	Мониторинг База данни и отчети МИГ Бюро по труда

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 4.2.1				
Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2023**	**Източник на данни**
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ

	Общ размер на инвестициите /със съфинансиране/	Лева	400 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Резултат	Брой предприятия, въвели нов продукт или технология	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Модернизирани предприятия	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой предприятия, произвеждащи биологични продукти	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
Въздействие	Създадени работни места	Брой	5	Мониторинг База данни и отчети МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 6.4.1				
Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2025**	**Източник на данни**
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	9	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	9	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Общ размер на инвестициите /със съфинансиране/	Лева	1 418 538,44	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой подпомогнати нови туристически дейности	Брой	4	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Обем на инвестициите в туризъм	Лева	400 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Брой подпомогнати бенефициенти за нови, нетуристически услуги	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Обем на инвестициите в нови, не туристически услуги	Лева	100 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти

Резултат	Брой подпомогнати нови дейности в стопанствата	Брой	4	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой реализирани иновации – нова услуга за територията	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Подпомогнати микропредприятия в сферата на техническите услуги	Брой	6	Мониторинг База данни и отчети МИГ
Въздействие	Общ брой създадени работни места	Брой	17	Мониторинг База данни и отчети МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.2				
Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2025**	**Източник на данни**
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	7	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	2	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Общ размер на инвестициите	Лева	2 060 164,45	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой проекти за изграждане/подобряване на сгради, свързани с предоставяне на услуги	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Резултат	Изградени или ремонтирани детски площадки	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Заведения за социални услуги с подобрена база	Брой	1	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Подобрени младежки и спортни центрове	Брой	2	База данни и отчети МИГ и бенефициенти

	Подобрени културни центрове	Брой	3	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
Въздействие	Създадени работни места	Брой	6	База данни и отчети МИГ и бенефициенти
	Население, облагодетелствано от дребно мащабните инвестиции	Брой	23 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти НСИ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 7.5				
Вид	**Индикатор**	**Мерна единица**	**Цел 2023**	**Източник на данни**
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	1	Мониторинг База данни и отчети МИГ
	Общ размер на инвестициите	Лева	200 000,00	Мониторинг База данни и отчети МИГ
Резултат	Брой посетители на подкрепените атракции	Брой	6 000	Проучване Отчети бенефициенти
	Брой развити туристически атракции/обекти	Брой	2	Мониторинг База данни, отчети МИГ и бенефициенти
	Брой туристически, посетителски или занаятчийски центрове, подпомогнати по мярката	Брой	1	Мониторинг База данни, отчети МИГ и бенефициенти
	Подкрепени програми за маркетинг и реклама и проекти за развитие на продукти и маркетинг на дестинациите	Брой	1	Мониторинг База данни, отчети МИГ и бенефициенти
Въздействие	Удовлетвореност на посетителите от атракциите и информационните услуги	%	70	Проучване Отчети бенефициенти

	Население, облагодетелствано от инвестициите в туризма	Брой	8 000	База данни и отчети МИГ и бенефициенти НСИ

10. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС: *(не повече от 2 страници)*	
10.1. Равенство между половете и липса на дискриминация:	
- прилагане на принципа на равенство между половете;	При разработването на Стратегията и формирането на МИГ принципът е приложен чрез осигуряване на равнопоставеност в състава на общото събрание и управителния съвет на МИГ. Аналитичната част и изводите от нея допринасят за намаляване на съществуващи предразсъдъци и стереотипите. Освен това в предвидените мерки е гарантирано равнопоставеното кандидатстване на всички без значение от техния пол.
- допринасяне за утвърждаване на принципа на равните възможности;	Стратегията допринася за утвърждаването на принципа на равните възможности чрез включването на мерки, които дава възможност за реализацията на проекти осигуряващи физически достъп за хора с увреждания, намаляване на изолираността на хората, живеещи в отдалечени места, осигуряване на достъп до информационни и комуникационни технологии и др. Освен това мерките в стратегията дават на всички потенциални бенефициенти равен шанс при прозрачни условия на оценка на проектите.
- създаване на условия за превенция на дискриминацията.	Прилагането на тази хоризонтална политика е заложено в аналитичната част на документа и в процеса на разработване на самата Стратегия – провеждането на информационните срещи, обществените обсъждания, очертаването на стратегическите цели и подбора на мерките и действията за осъществяване на стратегията. В този процес взеха активно участие жени и младежи, представители на различните етнически и религиозни общности.
10.2. Устойчиво развитие (защита на околната среда):	
Устойчиво развитие означава задоволяване на нуждите на сегашните поколения, без да излага на риск способността на бъдещите поколения да посрещнат своите нужди – с други думи, по-добро качество на живот за всички, сега и за следващите поколения. Устойчиво развитие е намирането на баланс между опазването на околната среда, икономическия прогрес и социалното развитие.Устойчивото развитие на територията на МИГ се приема като задължителна норма при реализацията на Стратегията за ВОМР. Инвестициите в икономиката, социалната сфера и инфраструктурата, които МИГ ще осъществи ще бъдат с акцент опазване на околната среда и здравето на човека, при което ще се имат предвид следните фактори: Необходимост от устойчиво и разумно използване на природните ресурси; Осигуряване на икономическо и социално благосъстояние или осигуряване на „социален околен свят“; Необходимост от акцент върху екологосъобразни технологии в земеделието и преработвателните предприятия. С оглед устойчивото развитие на територията, в Критериите за оценка на Стратегията на МИГ са дадени приоритети на проекти, свързани с въвеждането на екологосъобразни технологии и енергийна ефективност и включващи положително влияние върху околната среда дейности. МИГ, чрез Звеното за администриране на проекти, ще дава насоки и указания на бенефициентите за формите и начините на включване на принципа за устойчиво развитие в техните проектни предложения, както и ще използва	

част от средствата си по мярка 19.4 „Текущи разходи и популяризиране на Стратегията за ВОМР“ за провеждане на специализирани обучения на бенефициентите по отношение на европейското и българското законодателство, свързано с устойчивото развитие.
10.3. Насърчаване на заетостта и конкурентоспособността:
Стратегията за местно развитие поставя акцента върху прилагане на иновации, „зелен” растеж и алтернативна заетост: *Нови технологии и иновации* – стимулиране на биологично животновъдство, привеждане на земеделските стопанства в съответствие с изискванията на Общността, инвестиции в сгради и оборудване с цел подобряване на енергийната ефективност; инвестиции за пестене на ресурси, пречистване на отпадни води, подкрепа за ИКТ проекти; *Зелен растеж* – подкрепа за инвестиции, свързани с производството за използване на органични отпадъци, получени от земеделската дейност на стопанството на кандидата или от местно производство; инвестиции свързани с производството на електричество или топлинна енергия посредством преработка на биомаса включително строителство или обновяване на складове за биомаса (за посрещане на собствени енергийни нужди на земеделската дейност на кандидата); *Заетост* – повишаване на заетостта на младите хора и жените, подкрепа за кандидати, които никога не са получавали подкрепа от Общността, подкрепа за новосъздадени предприятия, приоритет на проекти, чрез които ще бъдат създадени нови работни места.
10.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове:
Стратегията за ВОМР на МИГ „Айтос“, включва мерки от ЕЗФРСР и финансиране от ПРСР 2014-2020. Целите на Стратегията съвпадат и изцяло се покриват с част от заложените в Програмата цели. Стратегията на МИГ ще работи и ще допринесе за постигането на Приоритетните области на програмата: 2А; 2Б; 3А; 4А; 4Б; 4В; 5А; 5Б; 5В; 5Г; 6А; 6Б и 6В. и : *Цел 1 на ПРСР: „Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското стопанство и преработваща промишленост“*, чрез прилагането на територията на Мярка 6.4.1 /ПРСР/; Мярка 4.1.1 /ПРСР/ и Мярка 4.2.1. *Цел 3 на ПРСР „Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот“*, чрез изпълнението на всички мерки, включени в Стратегията за ВОМР, избрани от ПРСР 2014 – 2020, включвайки и Мярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ и Мярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдих, туристическа инфраструктура“. Стратегията на МИГ „Айтос“ ще допринесе и за постигането на трите хоризонтални приоритета на ПРСР 2014 – 2020 г., а имено: Насърчаване на иновациите в производството, пазарната организация и управлението; Предотвратяване и приспособяване към климатичните промени; Опазване и възстановяване на околната среда.

В настоящия актуализиран документ на Стратегията за ВОМР на МИГ-Айтос са отразени промените съгласно Допълнително споразумение № РД50-146 от 25.06.2024 година към Споразумение за изпълнение на Стратегия за Водено от общностите местно развитие № РД 50-146 от 21.10.2016 г.

Дата 26.06.2024 г. Подпис : П
Айтос **Стоян Стоянов**
Председател на УС на СНЦ „МИГ-Айтос”